

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านศรีษะละเลิง หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา



สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544

บทคัดย่อ

ผู้ดรา้ง : คำแก้ว : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
 กองทุนหมู่บ้านสิริชะเลียง หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง
 จังหวัดนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์มงคล ผ่องชนสฤษฎ์, 114 หน้า

สารนิพนธ์ฉบับนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านสิริชะเลียง หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งได้ทำการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนธันวาคม 2544 จนถึงเดือนกันยายน 2545 จากการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านสิริชะเลียง หมู่ที่ 7 หลังจากทีรัฐบาลมีนโยบายพร้อมทั้งได้ทำการจัดสรรเงินให้กับหมู่บ้านจำนวน 1 ล้านบาท เพื่อทำการฟื้นฟูและพัฒนาสภาพเศรษฐกิจ โดยให้มีการสร้างรายได้ การสร้างอาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ทุกคนในหมู่บ้านมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น หรือสามารถเลี้ยงชีพตนเองได้อย่างพอเพียง

วัตถุประสงค์ของแต่ละหมู่บ้านมีความคล้ายกัน คือ การทำให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ประสพผลความสำเร็จในการดำเนินการ ตลอดจนมีแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการกองทุนอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นตัวชี้วัดถึงความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้าน นำไปสู่การพัฒนาและความเจริญในภาคหน้า ทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นถึงความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนที่เกิดประสิทธิภาพ และแสดงถึงความสำเร็จในการบริหารกองทุนหมู่บ้านด้วยตนเอง

ชาวบ้านสิริชะเลียง หมู่ที่ 7 ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดกติกาด้วยภูมิปัญญาของตนเอง รวมทั้งเคารพในกติกาที่กำหนดร่วมกัน และกองทุนหมู่บ้านสิริชะเลียง หมู่ที่ 7 ได้แบ่งให้คณะกรรมการมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน จะประสบความสำเร็จได้จะต้องมีคณะกรรมการกองทุนที่เป็นคนดี มีความรู้ ประสพการณ์ และมีความเสียสละต่อส่วนรวม ตลอดจนคณะกรรมการทุกท่านสามารถจัดทำโครงสร้างขององค์กรได้อย่างชัดเจน

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา.....คำแก้ว.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษา คือ อาจารย์มงคล พงษ์ธนสถัญญ์ และ อาจารย์กัญญมน แสงทอง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข ที่ได้ชี้แนะ และให้คำแนะนำ คำปรึกษา ได้ให้การช่วยเหลือเป็นอย่างดี ตลอดจนอาจารย์ผู้สอนทุกท่านที่ได้ ให้ความรู้แก่ผู้วิจัย ได้นำความรู้ที่อาจารย์สอนมา เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานจริงทุก ประการ

ขอขอบคุณพัฒนากร คุณนรี ช่างเมืองปึก พัฒนาการอำเภอเมือง ที่ได้เข้าร่วมในการจัด เวทีประชุมทุกครั้ง คอยให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษา ตลอดจนแก้ไขข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นในที่ ประชุมได้เป็นอย่างดี และ ขอขอบคุณผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตลอดจนสมาชิกในหมู่บ้านศีรษะละเลิง หมู่ที่ 7 ที่ได้ให้ความสะดวก และ ความอนุเคราะห์ต่าง ๆ ที่ให้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูล เพื่อทำสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดู และส่งเสริมการศึกษาเป็นหลัก ซึ่ง ได้รับรู้มามากมาย และขอบคุณ น.ส.อังคณา คำแก้ว และ น.ส.ชนธร คนสอน ที่ให้การ ช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ในการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ศุภารัตน์ คำแก้ว

สิงหาคม 2545

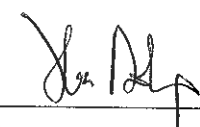
หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการ
ประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา


(อาจารย์มงคล พงชนสถัญญ์)

กรรมการสอบ


(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยภูมิ กลิ่นศรีสุข)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการ
และการประเมินโครงการ


(รองศาสตราจารย์ ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

23 ก.ย. 2545

วันที่ ____ เดือน ____ พ.ศ. 2545

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
หน้าอำนวยการ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญแผนภูมิ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ซ
บทที่ 1 บทนำ	
1. หลักการและเหตุผล.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	2
3. กรอบความคิดทฤษฎี.....	2
4. วิธีการดำเนินการ.....	3
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ.....	3
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	4
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544.....	5
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	7
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	8
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	11
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง...	13
7. หลักการประเมินโครงการแบบชีพวิถีโมเดล.....	15

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	17
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	
1. วิธีการประเมินโครงการ.....	18
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	21
3. ตัวแปรและตัวชี้วัด.....	22
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน.....	25
5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	28
6. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	28
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	
1. ผลการประเมินบริบทระดับประเทศ.....	30
2. ผลการประเมินบริบทชุมชน.....	38
3. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม.....	43
4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์.....	47
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
1. สรุป.....	51
2. อภิปรายผล.....	53
3. ข้อเสนอแนะ.....	56
บรรณานุกรม.....	58

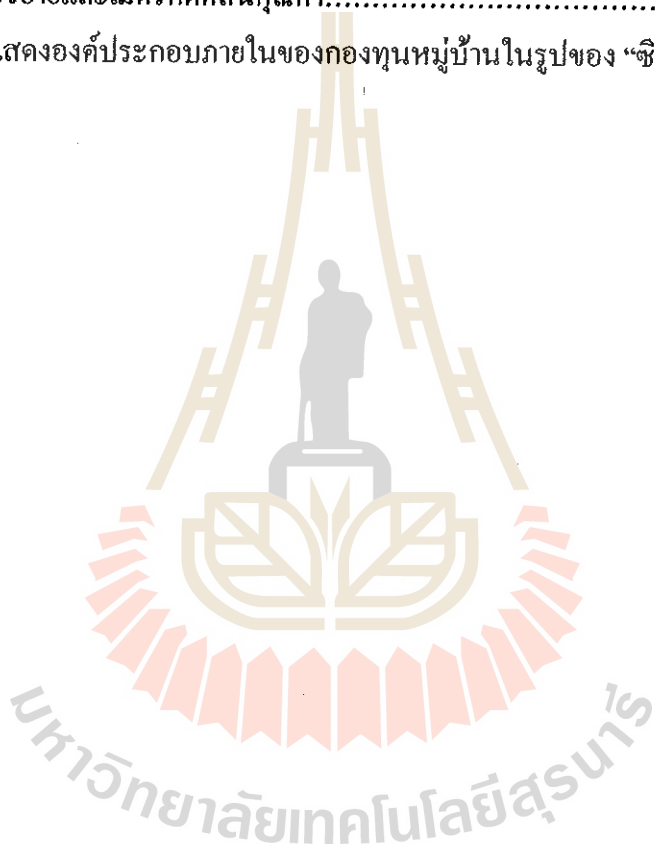
สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	
ก ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	59
ข แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้าน และ ชุมชนเมือง.....	89
ค ระเบียบกองทุนหมู่บ้านคิระชะเลิง หมู่ที่ 7.....	103
ง ภาพถ่ายกิจกรรมในชุมชน.....	111
ประวัติผู้เขียน.....	114



สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 2.1. ความคิดพื้นฐานการประเมินของ สตףเฟิลบีม.....	15
แผนภูมิที่ 2.2. ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการประเมินและการตัดสินใจของสตףเฟิลบีม.....	16
แผนภูมิที่ 3.1. เมตริกบรรยายและเมตริกตัดสินคุณค่า.....	19
แผนภูมิที่ 3.2. แผนภูมิแสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปของ “ชิพพ์โมเดล”..	23



สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 ตารางเส้นความยากจนสัดส่วนและจำนวนคนจน.....	31
ตารางที่ 4.2 ตารางสัดส่วนคนจนจำแนกตามภูมิภาค.....	31
ตารางที่ 4.3 ตารางจำนวนคนจนจำแนกตามอาชีพ พ.ศ. 2537 – 2541	32
ตารางที่ 4.4 ตารางพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทย.....	33
ตารางที่ 4.5 ตารางความรุนแรงของการชะล้างพังทลายของดินในภาคต่างๆ.....	34
ตารางที่ 4.6 ตารางสถานการณ์มลพิษทางน้ำ พ.ศ. 2539-2541.....	35
ตารางที่ 4.7 ตารางการกระจายร้อยละของจำนวนหนี้สิน โดยเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืมและภาคต่างๆ พ.ศ. 2542.....	36
ตารางที่ 4.8 ตารางแสดงจำนวนประชากรของหมู่บ้านศรีชะเลิง หมู่ที่ 7 ตามช่วงอายุ....	39

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

จากปัญหาความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมือง คือ ไม่มีเงินและขาดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อนำมาพัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้ให้ครอบครัวรัฐบาลมีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชน เพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย และบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง และให้ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนให้เห็นคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง มีการเกื้อกูลผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชนโดยมีราชการ เอกชน และประชาสังคมเข้าไปมีส่วนร่วมด้วย และเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อีกทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

เพื่อทราบความก้าวหน้าของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เมื่อมีการจัดสรรเงินไปสู่หมู่บ้านแล้ว แต่ละหมู่บ้านนำไปดำเนินการได้ผลบรรลุตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด และมีประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จึงสมควรให้มีการประเมินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตเป็นนักศึกษาบัณฑิตกองทุน หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้วิจัยเป็นบัณฑิตอาสาสมัครหมู่บ้านได้ปฏิบัติงานในพื้นที่หมู่บ้านสี่พระยะเลิง หมู่ที่ 7 นี้มาในระลอกหนึ่งแล้ว เริ่มปฏิบัติงานเมื่อ เดือนธันวาคม 2544 ถึง เดือนกันยายน 2545 และได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ พร้อมกับได้รับการจัดสรรโอนเงินเข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้านแล้ว หน้าที่รับผิดชอบในการประเมินโครงการดังกล่าวข้างต้น จึงได้นำมาเรียบเรียงและเขียนรายงานประเมินในรูปของสารนิพนธ์ (Substantive Report) ฉบับนี้

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1. เพื่อทราบว่ากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ บรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

2.1.1. หมู่บ้านศีร์ษะเลUNG หมู่ที่ 7 มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถในการบริหารกองทุนหมู่บ้านให้เกิดประสิทธิภาพ มีความรู้ ความสามารถในการดำเนินงาน โดยยังมีเงินกองทุนหมุนเวียน เพื่อพัฒนาอาชีพของหมู่บ้านต่อไป

2.1.2. ชาวบ้านศีร์ษะเลUNG หมู่ที่ 7 ได้นำเงินกองทุนไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

2.1.3. ชาวบ้านศีร์ษะเลUNG หมู่ที่ 7 มีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อที่แก้ปัญหา มีการสร้างศักยภาพของตนเอง

2.1.4. หมู่บ้านศีร์ษะเลUNG หมู่ที่ 7 มีศักยภาพและสามารถเพิ่มความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจ

2.2. เพื่อทราบถึงปัจจัยในด้านบวกและปัจจัยในด้านลบ ที่เกิดจากการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านศีร์ษะเลUNG หมู่ที่ 7

2.3. เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนคติของประชาชน (บร.7) และเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด (บร.2) เพื่อทราบทัศนคติของประชาชนที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านศีร์ษะเลUNG หมู่ที่ 7

3. กรอบความคิดทฤษฎี

กรอบความคิดทฤษฎีที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ได้แก่ แนวคิดตามรูปแบบการประเมินของ สต๊ฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ที่เรียกว่า ชิพพ์โมเดล (CIPP Model) โดยมีอักษรที่มีความหมายในการประเมิน มีดังนี้

1. Context บริบทของหน่วยระบบ
2. Input ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
3. Process กระบวนการของหน่วยระบบ
4. Product ผลผลิตของหน่วยระบบ

ความหมายของการประเมินในทัศนะของ สต๊ฟเฟิลบีม กล่าวว่า “การประเมิน เป็นกระบวนการของการระบุ หรือ การกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอและสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ”

4. วิธีการดำเนินการ

การดำเนินการประเมินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาให้เข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และ
สิ่งที่ได้ รับจากการอบรมเพื่อให้เข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ สามารถนำความรู้
และมีทักษะเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินการของกองทุนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 2 ศึกษาผลการดำเนินงานของกองทุนอย่างต่อเนื่อง

ขั้นที่ 3 ใช้ชีพชีโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ และตัวแปรที่จะทำ
การเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นที่ 5 นำข้อมูลที่รวบรวมมาได้นำมาทำการสรุปข้อมูลตามประเด็น

ขั้นที่ 6 ลงมือเขียนสารนิพนธ์

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ

ผลการศึกษานี้จะได้ประโยชน์ดังนี้

1. ได้ทราบถึงกระบวนการจัดการในการบริหารกองทุนหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพ
2. สมาชิกที่กู้ยืมเงินไปลงทุนแล้วชำระเงินคืนพร้อมดอกเบี้ยคืนได้ทั้งหมด เป็นผลให้
กองทุนหมู่บ้านยังคงอยู่และสามารถปล่อยกู้เป็นทุนหมุนเวียนได้ในปีต่อไป และได้ทราบถึง
สมาชิกที่กู้ยืมเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ
3. เกิดการพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น สร้างรายได้ให้กับครอบครัว สามารถเลี้ยงครอบครัว
ได้ สามารถแบ่งเบาระยะดอกเบี้ยอันเกิดจากการกู้ยืมเงินของนายทุน
4. ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของการบริหารและการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและหลักวิชาต่าง ๆ ที่ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้นำมาเขียนในบทที่ 2 นี้ เป็นหลักวิชา และเอกสารที่ผู้จัดทำสารนิพนธ์ ได้ประมวลจากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลอื่นๆ เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้จัดทำสารนิพนธ์ ได้นำเนื้อหาสาระและหลักวิชาด้านการประเมินที่นำมาใช้ในการประเมินครั้งนี้ มีความถูกต้องและสมเหตุสมผลในหลักวิชาการ ด้านเนื้อหาสาระและประเด็นเทคนิคการประเมินดังกล่าว

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1. นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลได้ให้มีการจัดตั้งโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โดยรัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถ ในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียน ในหมู่บ้านและชุมชนเมืองตนเอง (คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนและชุมชนเมือง)

จากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ และได้รับการอนุมัติให้ตั้งกองทุนรับการจัดสรรโอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้ว หรือชุมชนที่ยังไม่ได้รับการอนุมัติก็ตาม แต่ยังคงให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

1.2. หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ประกอบด้วย

- 1.2.1. ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 1.2.2. การบริหารการจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้าน
- 1.2.3. การติดตามการประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน
- 1.2.4. ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยภูมิปัญญาของตนเอง
- 1.2.5. การกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาอาชีพโดยพื้นฐาน (จุฬาราชวิทยาลัย)

1.3. วัตถุประสงค์ในการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีดังนี้

1.3.1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน

1.3.2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง

1.3.3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพและ ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.3.4. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

1.3.5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง (หนังสือระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ)

1.4. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

1.4.1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

1.4.2. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้ แนวทางนโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เป็นหลักในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วย

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีชื่อย่อว่า “กทบ.” คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการจำนวนไม่

เกิน 3 คน และให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการจำนวนอย่างน้อยสามคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน

2. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับการแต่งตั้งได้อีก ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของคณะกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว และเมื่อครบวาระสองปีหากยังไม่มีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นมาใหม่ ให้คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่แทน

3. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- ตาย
- ลาออก
- เป็นบุคคลล้มละลาย
- คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

4. การประชุมคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนคณะกรรมการทั้งหมด จึงทำการประชุม ถ้าการประชุมครั้งใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมให้รองประธานกรรมการ หรือให้ผู้อาวุโสเป็นประธานในการประชุม

5. คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- กำหนดนโยบาย
- กำหนดแผนการจัดการหาเงินทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- กำหนดแผนงาน และอกระเบียบ
- ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษา จัดหา
- ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและบริหารกองทุน
- แต่งตั้ง คณะอนุกรรมการ คณะทำงาน
- ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่นๆ เพื่อปฏิบัติตามระเบียบนี้
- เพื่อประโยชน์ในการบริหารอาจมีคำสั่งให้ข้าราชการ ไปช่วยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้ โดยถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานตามปกติ

- รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุนให้ คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- ปฏิบัติหน้าที่อื่น หรือตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย
- การประชุมของอนุกรรมการให้นำข้อ 9 มาใช้กับการประชุมและวินิจฉัยชี้ขาด ของที่ประชุมอนุกรรมการ โดยอนุโลม
- ให้คณะกรรมการ ที่ปรึกษาและคณะอนุกรรมการ ที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบ นี้และได้เบี้ยประชุมค่าตอบแทนตามอัตราที่กำหนด

หมวด 2 สำนักคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
2. ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
3. ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ และของกองทุน
4. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้งนโยบายและแนวทางการบริหารกองทุน
5. ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่างๆ เพื่อเตรียมความพร้อม
6. จัดให้มีหรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน
7. พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน
8. ให้การสนับสนุนปรึกษาหารือและข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน
9. ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่นๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการ
10. รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ (ดังรายละเอียดในภาคผนวก ก)

3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีความสำคัญในการ ประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุน

หมู่บ้าน การคัดเลือกคณะกรรมการจะพิจารณาจาก จะต้องเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาในหมู่บ้านไม่น้อยกว่า 2 ปี มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์ ไม่มีประวัติเสียด้านการเงิน ไม่เคยได้รับโทษจำคุกหรือ ไม่เคยถูกไล่ออกจากราชการ การพิจารณามีสาระสำคัญดังนี้

1) จากการจัดตั้งเลือกคณะกรรมการกองทุนจะเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 จะเป็นไปตามข้อที่ 41 สรุปได้ว่าการจัดกระบวนการจัดตั้งคณะกรรมการจะต้องมีหัวหน้าครัวเรือนครัวเรือนละ 1 คน เป็นจำนวน 3 ใน 4 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด การเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะต้องเป็นไปตามมติในที่ประชุม คือ ชาวบ้านได้ร่วมกันลงมติในที่ประชุมว่าบุคคลใดที่จะมาเป็นคณะกรรมการกองทุนจำนวน 15 คน ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ ที่จะนำการจัดการบริหารกองทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ดังรายละเอียดในภาคผนวก ก)

2) สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตาม ข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 (ดังรายละเอียดในภาคผนวก ก)

4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

1. จัดทำแบบคำขอขึ้นทะเบียนตามแบบ กทบ.2 ซึ่งขอรับแบบ กทบ.2 ได้จากคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ

2. ยื่นแบบคำขอขึ้นทะเบียนกับธนาคารออมสิน หรือธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์ การเกษตร ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด พร้อมกับเอกสารที่เกี่ยวข้อง คือ ระเบียบ และ ข้อบังคับของกองทุน

3. เปิดบัญชีกับธนาคาร (คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

การประเมินความพร้อมของกองทุน

เมื่อกองทุนหมู่บ้านได้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนต่อธนาคารเรียบร้อยแล้ว ทางคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอร่วมกับกองทุนหมู่บ้านจะประเมินความพร้อมในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน เช่น

- จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมการประชุม เพื่อกำหนดวิธีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- วิธีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- วันที่มีการเลือกคณะกรรมการ
- 2. คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน
- 3. ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และความมั่นใจการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุน เช่น
 - มีแนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เมื่อได้รับการสนับสนุนเป็นคณะกรรมการ
 - วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึง
- 4. ระเบียบ ข้อบังคับในการดำเนินการกองทุน เช่น
 - ตั้งระเบียบข้อบังคับสำหรับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 - ระเบียบข้อบังคับ มีข้อกำหนดในเรื่องต่อไปนี้แล้วหรือไม่
 - วิธีการกำหนดระเบียบข้อบังคับ กำหนดขึ้นโดยใคร และเอกสารที่อ้างอิงเอามาจากไหน
- 5. การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน หรือสมาชิกในการจัดการกองทุน
- 6. การปฏิบัติของสมาชิกตามระเบียบ และข้อบังคับของกองทุน
- 7. การเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุน (คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ประเมินความพร้อมในด้านต่างๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน

- จำนวนประชากรในหมู่บ้านสี่รยะละเลิง หมู่ที่ 7 จำนวน 565 คน
- จำนวนครัวเรือนในหมู่บ้าน 121 ครัวเรือน
- อาชีพของประชากรในหมู่บ้าน คือ ทำนา รับจ้าง ค้าขาย รับราชการ

2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

- จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมประชุม เพื่อกำหนดวิธีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจำนวน 3 ใน 4 ของสมาชิกหมู่บ้านทั้งหมด

- วิธีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ได้มีการจัดประชาคมหมู่บ้านขึ้น เพื่อคัดเลือกคณะกรรมการ โดยมาจากการลงมติของชาวบ้าน

- วันที่มีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน วันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2544

- คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ต้องเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

- คณะกรรมการที่มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์ในการบริหารเงินกองทุน

- รายชื่อของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสัปดาห์ละเลิง หมู่ที่ 7 มีดังนี้

1. นายสมนึก	พรมจันทร์	ประธานกองทุน
2. นายบุญคง	กองจอหอ	รองประธาน
3. นางวณิช	จันทร์ศิริ	เลขานุการ
4. นายสมศักดิ์	ทึงจันตุม	ผู้ช่วยเลขานุการ
5. นายวิศิษฐ์	สวัสดิ์	เหรัญญิก
6. นายอัญญา	แสวงมี	ผู้ช่วยเหรัญญิก
7. นางอัมพร	มูลมี	ประชาสัมพันธ์
8. นางกำปิ่น	เจนปฐ	ผู้ช่วยประธาน
9. นายฉลอง	คงปฐ	ติดตามประเมินผล
10. นางนงนุช	มาตันเทียะ	ติดตามประเมินผล
11. นางสมเจต	กองโพธิ์	ผู้ตรวจสอบ
12. นางอารีย์	จันทร์เวียง	เร่งรัดหนี้สิน
13. นายสมจิต	เรือนใหม่	ติดตามเงินกู้
14. นางสมหมาย	ปานมา	ติดตามเงินกู้

3. การเตรียมความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน

- ระเบียบข้อบังคับสำหรับใช้ในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน
- วิธีการกำหนดระเบียบและข้อบังคับใช้

4. ทุนดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน

- จำนวนกลุ่ม / องค์กร ภายในหมู่บ้าน
- จำนวนสมาชิกแต่ละประเภท

- จำนวนเงินที่สมาชิกได้เข้ามามีส่วนร่วมด้วยกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบการถือหุ้น / การออม / ค่าธรรมเนียม / เงินบริจาค หรือให้เปล่า
- การเปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคารออมสิน
- ความร่วมมือหรือเชื่อมโยงในการพัฒนากับหมู่บ้าน ชุมชน หรือเครือข่ายอื่นๆ นอกเหนือจากหมู่บ้าน (ดังรายละเอียดในภาคผนวก ก)

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านศิริยะละเลิง หมู่ที่ 7 มีดังต่อไปนี้

5.1. ที่ตั้งของกองทุน

บ้านเลขที่ 83 หมู่ที่ 7 ถนนมุขมนตรี ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา รหัสไปรษณีย์ 30000

5.2. วัตถุประสงค์ของกองทุน

- 5.2.1. เพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการประกอบอาชีพและพัฒนาอาชีพ
- 5.2.2. เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนของหมู่บ้าน
- 5.2.3. เพื่อให้สมาชิกรู้วิธีการสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเอง
- 5.2.4. เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของหมู่บ้าน
- 5.2.5. เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกได้มีเงินออม โดยการเข้าหุ้นกองทุนและเงินฝากสัจจะของหมู่บ้านศิริยะละเลิง หมู่ที่ 7
- 5.2.6. เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรในหมู่บ้านมีทักษะความรู้ และความสามารถในการ บริหาร และการจัดการระบบเงินกองทุนของตนเอง
- 5.2.7. เพื่อนำดอกผลหรือผลประโยชน์ ที่เกิดจากกองทุนจัดสวัสดิการที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทุกคน

5.3. แหล่งที่มาของกองทุน

แหล่งที่มาของกองทุนประกอบด้วย เงิน และทรัพย์สิน ดังนี้

1. เงินที่ได้รับการจัดสรรจากงบประมาณของรัฐบาล 1,000,000 บาท
2. เงินกู้ยืม
3. ดอกผลหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดขึ้นจากเงินกองทุน
4. ค่าธรรมเนียมแรกเข้า 20 บาท
5. เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก
6. เงินรับฝาก (ค่าหุ้น)

7. เงินหรือทรัพย์สินอื่นๆ ที่กองทุนได้รับ โดยไม่มีเงื่อนไขผูกพันหรือภาวะติดพันเรื่องใด

5.4. คุณสมบัติของสมาชิก

5.4.1. เป็นผู้ที่พำนัก หรือ พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านสระละเลง หมู่ที่ 7 เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าหกเดือนก่อนการจัดตั้งกองทุน

5.4.2. เป็นผู้ที่มีนิสัยอันดีงาม มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการของกองทุนและสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุน

5.4.3. เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน

5.4.4. เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก

5.4.5. อดทน เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ

5.4.6. มีเงินฝากเป็นเงินหุ้น หุ้นละ 10 บาท และถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้นแต่ต้องไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่มีอยู่ในกองทุน

5.5. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

5.5.1. ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุนและต้องเสียค่าสมัคร 20 บาท

5.5.2. ผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ 5.4. สามารถยื่นจำนวนหรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนได้เดือนละ 1 ครั้ง โดยสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ทั้งในลักษณะปัจเจกและกลุ่มหรือองค์กรชุมชนแล้วแต่ความสมัครใจของผู้สมัครสมาชิก

5.5.3. คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม โดยสมาชิกต้องชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้าเป็นจำนวนเงิน 20 บาท

เมื่อคณะกรรมการกองทุนพิจารณาคุณสมบัติตามข้อ 5.4. และเห็นสมควรรับบุคคลใดเข้ามาเป็นสมาชิก จะแจ้งบุคคลนั้นให้ชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าหุ้น และเงินฝากตั้งจะภายใน 3 วัน นับจากที่ได้รับแจ้งให้เข้าเป็นสมาชิก

5.6. การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก

1. ตาย
2. ลาออกและได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน
3. วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ
4. ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงสองในสามของผู้เข้าร่วมประชุม
5. จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุนหรือแสดงตนเป็นปรปักษ์หรือไม่ให้ความช่วยเหลือร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใด

6. จงใจปิดบังความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครสมาชิก
7. นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุไว้
8. มีลักษณะ และหรือคุณสมบัติไม่ตรงกับ ข้อ 1. (หมวดที่ 3)

สมาชิกผู้ไม่มีหนี้สินหรือภาระผูกพันใดๆ กับกองทุนทั้งในฐานะผู้กู้หรือผู้ค้ำประกัน อาจขอลาออกจากการเป็นสมาชิกของกองทุนได้ โดยแสดงความจำนงเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการกองทุน เพื่อพิจารณาอนุญาตและให้ขาดจากสมาชิกภาพในวันที่คณะกรรมการกองทุนดำเนินการอนุญาต

ผู้ที่ขาดจากการเป็นสมาชิกภาพอาจยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกใหม่ได้ แต่จะต้องเป็นผู้ที่ขาดจากการเป็นสมาชิกติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี (ดังรายละเอียดในภาคผนวก ข)

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (ดังรายละเอียดในภาคผนวก ก)

หลักการพิจารณาสามารถพิจารณาพอสังเขปได้ดังนี้

6.1. ประวัติและอุปนิสัย เป็นคนซื่อสัตย์ รักษาคำพูด ขยันหมั่นเพียร ตั้งใจทำมาหากิน อดทนไม่เคยโกงเงินคนอื่น ไม่เสเพล ไม่เล่นการพนัน ไม่เคยมีประวัติเสียหายทางการเงิน มีความรู้และมีประสบการณ์ในธุรกิจที่ทำ

6.2. หลักประกัน บุคคลที่จะค้ำประกันควรมีฐานะทางการเงินดีพอที่สามารถชำระหนี้แทนได้ หรือต้องเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ น่าเชื่อถือ หรือถ้าเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันก็ต้องมีสภาพคล่องสูงคือ สามารถขายได้ง่ายและรวดเร็ว และควรกำหนดว่าจะให้กู้ได้กี่เปอร์เซ็นต์ของราคาประเมินหลักทรัพย์ เพื่อให้มีส่วนต่างสำหรับดอกเบี้ยที่จะเกิดขึ้น หากต้องการบังคับเอาทรัพย์สินเป็นหลักประกันเพื่อชำระหนี้เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาที่ว่ากว่าจะบังคับเอาเงินจากทรัพย์สินที่เป็นภาระหนี้สินก็เกินมูลค่าหลักประกันแล้ว

6.3. ความสามารถในการชำระหนี้

6.3.1. ความสามารถในการชำระหนี้พิจารณาจากรายได้ การกู้เงินไปลงทุนควรประมาณการรายได้ / รายจ่ายของแต่ละเดือนจะเหลือเท่าใด และพอเพียงที่จะชำระหนี้ได้หรือไม่ หากไม่พอก็ต้องลดจำนวนเงินกู้ลง แต่ก็มีข้อพึงระวังคือ หากอนุมัติเงินกู้ไปแล้วผู้ขอกู้ได้เงินไม่พอเพียง และต้องไปกู้เงินนอกระบบมาใช้ หรือกู้เงินจากที่อื่นมาใช้ ก็อาจจะชำระหนี้กองทุนไม่ได้เช่นกัน กรณีเช่นนี้ การปฏิเสธการให้กู้ก็อาจเป็นทางเลือกที่ดีกว่า

6.3.2. ภาวะตลาดสำหรับการค้าที่จะทำ ต้องพิจารณาว่าสินค้าหรือธุรกิจที่จะทำนั้นมี ตลาดรองรับหรือไม่ คือสามารถขายได้หรือไม่

6.3.3. มีปัญหาในการหาวัตถุดิบมาผลิตหรือไม่

6.3.4. ท่าเลที่ตั้งของกิจกรรมเป็นอย่างไร มีปัญหาเรื่องสภาพแวดล้อม หรืออยู่ใกล้แหล่ง วัตถุดิบ หรือใกล้แหล่งสินค้าที่จะขายหรือสะดวกต่อผู้ซื้อหรือไม่

6.4. เงินทุนของผู้ก่อ ผู้ก่อควรมีเงินทุนของตนเองจำนวนหนึ่งที่เตรียมสะสมไว้สำหรับ ประกอบธุรกิจในสัดส่วนที่เหมาะสมกับจำนวนเงินลงทุนทั้งหมดที่ต้องใช้ในการทำธุรกิจ เพราะ หากใช้เงินทุนของตนเองน้อยแต่ก่อผู้มากผู้ก่อก็ต้องมีการระดมเงินกู้หรือกู้ยืมสูง ทำให้เกิดหนี้ และมีปัญหาขึ้นได้ในภายหลัง นอกจากนี้การที่ผู้ก่อใช้เงินลงทุนของตนเองมากย่อมเป็นการ แสดงความมั่นใจในธุรกิจของตนเองอย่างหนึ่ง และมีความตั้งใจจริงที่จะประกอบธุรกิจของตนให้ ประสบความสำเร็จ

6.5. เหตุการณ์ที่ควบคุมไม่ได้ ความเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ในปัจจุบันมีปัจจัยหลายอย่าง ที่ผู้ประกอบการไม่อาจควบคุมได้ เช่น ปัญหาวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตมีราคาสูงขึ้น เพราะขาด แคลน ปัญหาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำที่ทำให้กำลังซื้อลดลง ปัญหาสินค้าล้นตลาดเพราะมีผู้ผลิตมาก เกินไป ปัญหาสภาพดิน ฟ้า อากาศ ที่มีผลกระทบต่อผลผลิตของเกษตรกร สำหรับในกรณีนี้เห็นว่า อาจมีบางปัจจัยก่อให้เกิดผลกระทบต่อธุรกิจหรือการค้าของผู้ก่อ และอาจส่งผลต่อการชำระหนี้ ได้นั้นต้องใช้ดุลยพินิจพิจารณาว่าจะให้กู้หรือไม่

6.6. เกณฑ์การพิจารณา หมู่บ้านศรีษะละเลิง หมู่ที่ 7

6.6.1. คณะกรรมการจะพิจารณาโครงการและวัตถุประสงค์ของผู้ก่อที่จะทำโครงการ

6.6.2. ดูจากสถานภาพของผู้ก่อว่าประกอบอาชีพอะไร มีรายได้อย่างไร สามารถที่จะส่งเงิน ต้น (พร้อมดอกเบี้ย) ได้หรือไม่

6.6.3. พิจารณาความเป็นไปได้ของโครงการว่าจะสามารถดำเนินการได้จริง และสามารถ เห็นได้ชัดเจนว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุน

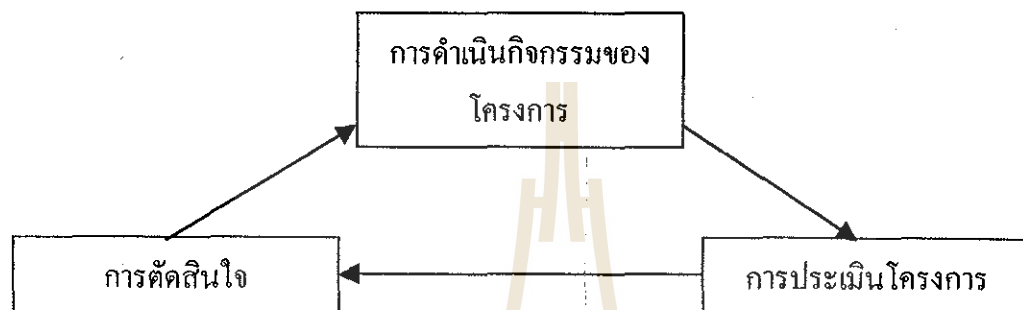
6.6.4. พิจารณาว่าผู้ก่อมีคุณสมบัติตรงกับระเบียบกองทุนหรือไม่ และต้องเป็นสมาชิกของ กองทุนหมู่บ้านศรีษะละเลิง หมู่ที่ 7 เท่านั้น

6.6.5. พิจารณาวงเงินกู้ของผู้ก่อว่ามีความจำเป็นมากน้อยแค่ไหน

6.6.6. พิจารณาจากเครดิตของผู้ก่อที่เคยทำการกู้ ว่ามีการชำระตรงตามระยะเวลาที่กำหนด หรือไม่ (ดังรายละเอียดในภาคผนวก ข)

7. หลักการประเมินโครงการแบบซิฟฟ์โมเดล

แนวความคิดและรูปแบบการประเมินซิฟฟ์ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) สตัฟเฟิลบีม กล่าวว่า “การประเมินเป็นกระบวนการของการระบุหรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการรวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอในการใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ” โดยมีแนวความคิดพื้นฐาน คือ



แผนภูมิที่ 2.1 แนวคิดพื้นฐานการประเมินของ สตัฟเฟิลบีม

สตัฟเฟิลบีม ได้จำแนกขั้นตอนการประเมินเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนด หรือระบุข้อมูลที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศเพื่อนำเสนอต่อผู้บริหาร

และสตัฟเฟิลบีม ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเด็น ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อของรูปแบบการประเมินแบบซิฟฟ์ (CIPP Model) ที่มาจากอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นที่จะประเมิน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

7.1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

7.2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation :I) เป็นการประเมิน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินการโครงการ

7.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation :P) เป็นการประเมิน เพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

7.4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation :P) เป็นการประเมิน เพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

นอกจากนี้ได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมิน ดังนี้

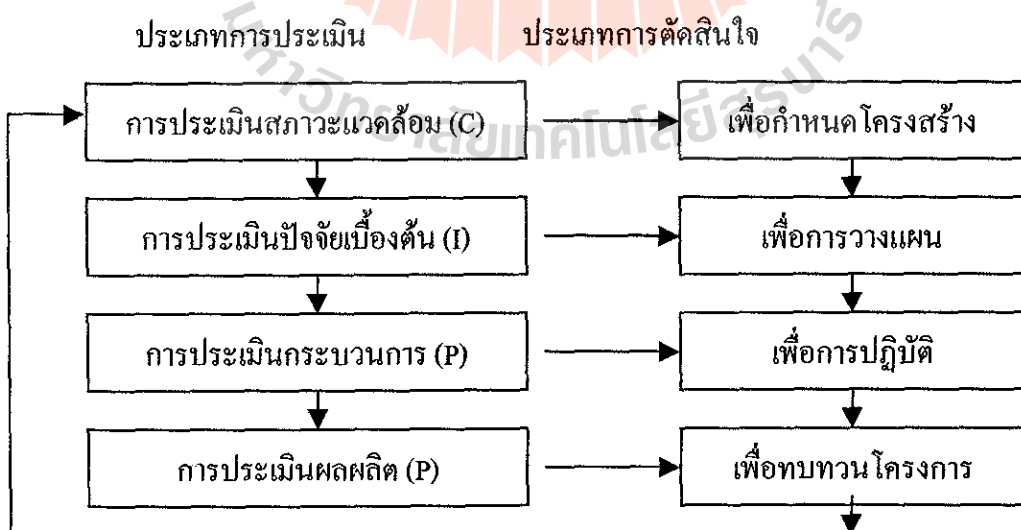
1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planing Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อมที่ได้นำไปใช้ โดยการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินการ

2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยเบื้องต้น ที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างของแผนงาน และขั้นตอนของการดำเนินการของโครงการ

3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementing Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุติ ล้มเลิก หรือปรับขยายโครงการที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป และสตัฟเฟิลบีม ได้นำเสนอแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจและประเภทของการประเมินกับการตัดสินใจ

สตัฟเฟิลบีม ได้นำเสนอแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจและประเภทของการประเมินการตัดสินใจ ดังแผนภูมิดังต่อไปนี้



แผนภูมิที่ 2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการประเมินและการตัดสินใจของสตัฟเฟิลบีม

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีในการประเมิน โดยใช้รูปแบบของการประเมินแบบ ชิพป์โมเดล ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น (ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา)

8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นโครงการที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติกองทุนแล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งนำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนอย่างยั่งยืน โดยการจัดสรรทุนการศึกษาแก่บัณฑิตให้เข้ารับการศึกษาลัทธิสุตรประกาศนียบัตรการจัดการและการประเมินโครงการ โดยกำหนดให้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมืองและกำหนดให้เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมถึงการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ โดยมีกระบวนการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ การติดตามประเมินผลและส่งเสริมการพัฒนานโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งเป็นการสร้างเสริมกิจกรรมของนโยบายที่มีอยู่ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อให้บัณฑิตได้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สามารถนำไปช่วยในการบริหารจัดการกองทุนในชุมชนที่ตนรับผิดชอบได้อย่างแท้จริง

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

เนื้อหาสำคัญของบทที่ 3 ผู้วิจัยนำเสนอรายละเอียดวิธีการดำเนินการประเมินโครงการ เนื้อหาหลัก ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อย่อยดังนี้ (1) วิธีการประเมินโครงการ (2) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (3) ตัวแปรและตัวชี้วัด (4) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน (5) การเก็บรวบรวมข้อมูล (6) การวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดของหัวข้อย่อยแต่ละข้อจะปรากฏอย่างละเอียดดังต่อไปนี้

1. วิธีการประเมินโครงการ

System Approach

- **Scriven** ได้ให้ความหมายของการประเมิน คือ การรวบรวมข้อมูล การตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูล และการกำหนดเกณฑ์ประกอบการประเมิน เป้าหมายสำคัญของการประเมิน คือ การตัดสินใจคุณค่าของโครงการ

จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการประเมิน มี 2 ประการ คือ

1. การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) เป็นการประเมินระหว่างที่โครงการกำลังดำเนินการอยู่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้น เพราะการประเมินช่วยให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาโครงการ

2. การประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) เป็นการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ มีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินคุณค่าของโครงการ ตลอดจนค้นหาสิ่งที่ดีของโครงการเพื่อนำไปใช้กับสถานการณ์อื่นที่คล้ายคลึงกันต่อไป

ในการประเมินมีวิธีการที่สามารถนำไปใช้ 2 วิธี คือ

1. การประเมินการก่อนมีการปฏิบัติงาน หรือการประเมินคุณค่าภายใน (Intrinsic Evaluation) คือ การประเมินคุณค่าของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เป็นการประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนที่จะเริ่มดำเนินโครงการ

2. การประเมินความคุ้มค่า (Pay-off Evaluation) เป็นการประเมินในส่วนที่ผลของการดำเนินโครงการมีต่อผู้รับบริการจากโครงการ

- **Cronbach** การประเมินตามแนวคิดของครอนบาค คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลและการใช้ข้อมูลนั้นเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการทางการศึกษา โดยได้นำเสนอวิธีการประเมินที่ใช้้นอกจากการทดสอบ 4 แนวทาง คือ

1. การศึกษากระบวนการ (Process Studies) เป็นการศึกษาสภาพที่เกิดขึ้นในห้องเรียนที่สามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลเพื่อปรับปรุงรายวิชา

2. การวัดศักยภาพของผู้เรียน (Proficiency Measurement) เป็นการพิจารณาศักยภาพของผู้เรียนตลอดเวลาที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากกว่าเมื่อสิ้นสุดกิจกรรม

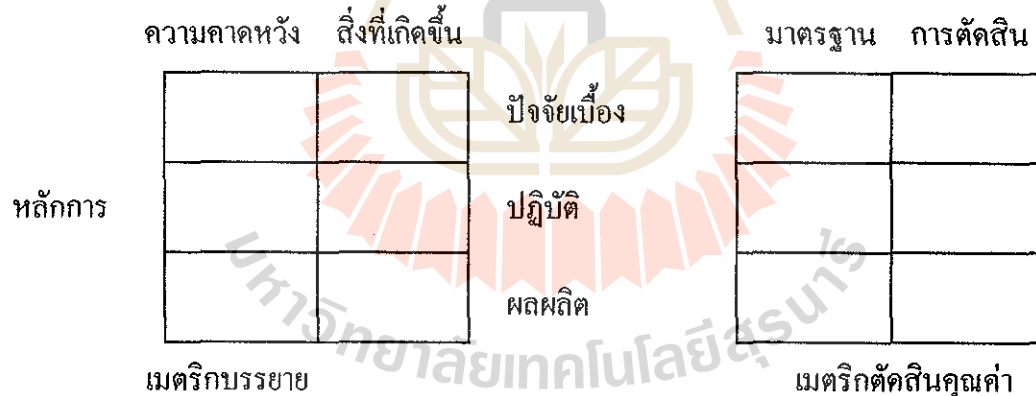
3. การวัดเจตคติ (Attitude Measurement) เป็นการเน้นความสำคัญของเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนการสอน ที่มีแนวทางการวัดผลได้อย่างหลากหลายวิธี อาทิ การตอบแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ หรือการสังเกต เป็นต้น

4. การติดตามผล (Follow-up Studies) เป็นการติดตามผลการทำงาน หรือการให้ผู้เรียนได้ประเมินข้อดี ข้อจำกัดของรายวิชาว่าควรมีการปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนอย่างไร

ครอนบาคยังได้เสนออีกว่า การประเมินโครงการไม่ควรประเมินเฉพาะจุดมุ่งหมายของโครงการเท่านั้น แต่ควรจะมีการพิจารณาประเมินผลกระทบข้างเคียงที่เกิดจากโครงการด้วย

- Stake ได้กล่าวถึง การประเมิน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย แล้วนำมาจัดให้เป็นระบบที่มีความหมายในการประเมิน โดยได้นำเสนอรูปแบบการประเมิน

Stake's Countenance Model ดังแผนภูมิที่ 3.1



แผนภูมิที่ 3.1 เมตริกบรรยายและเมตริกตัดสินคุณค่า

จากแผนภูมิ สเตกได้กำหนดการประเมินออกเป็น 2 มิติ ได้แก่

มิติที่ 1 มิติในแนวตั้ง จำแนกออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1. สิ่งนำ (Antecedents) หมายถึง สภาพของสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่แล้วก่อนที่จะดำเนินโครงการ
2. การปฏิบัติ (Transaction) หมายถึง การดำเนินการของโครงการตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้
3. ผลผลิต (Outcome) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการที่มีการดำเนินโครงการ

มติที่ 2 มติในแนวนอน ที่จำแนกออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. ส่วนของการบรรยาย (Description) หมายถึง สภาพที่เกิดขึ้นจริงหรือที่ต้องการให้เกิดขึ้นที่สามารถสังเกตได้ จำแนกออกเป็นย่อยๆ 2 ส่วน ได้แก่
 - 1.1. ความมุ่งหมายที่คาดหวัง หรือต้องการให้เกิดขึ้น
 - 1.2. ผลที่เกิดขึ้นจริง
2. ส่วนของการตัดสิน (Judgement) หมายถึง สภาพของการตัดสินใจเชิงประเมิน จำแนกออกเป็นส่วนย่อยๆ 2 ส่วน ได้แก่
 - 2.1. มาตรฐาน ที่กำหนดขึ้นเพื่อเทียบผลที่เกิดขึ้นว่ามีคุณภาพในระดับใด
 - 2.2. การตัดสิน เป็นการนำผลที่เกิดขึ้นมาเทียบกับมาตรฐานที่กำหนด

- Alkin ได้เสนอรูปแบบการประเมินเรียกว่า CSE (Center for the Study of Evaluation Approach) จุดเน้นของการประเมินตามแนวคิดของอัลคิน คือ การประเมินเพื่อการตัดสินใจ อัลคินได้ให้ความหมายของการประเมินว่า เป็นกระบวนการกำหนดขอบเขตของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ การเลือกข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสม การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปสู่การจัดทำรายงานสรุปให้กับผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ ในการเลือกแนวทางที่เหมาะสมกับการดำเนินงานของโครงการ

ตามความคิดของอัลคินนั้น การประเมินจำเป็นต้องประเมินในเรื่องต่าง ๆ 5 ด้าน ดังนี้

1. การประเมินระบบ เพื่อกำหนดจุดประสงค์ของโครงการ เป็นการประเมินก่อนเริ่มดำเนินโครงการให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
2. การประเมินวางแผนโครงการ เป็นการประเมินเพื่อหาแนวทาง หรือวิธีการที่จะส่งเสริมให้การดำเนินการโครงการให้บรรลุจุดประสงค์
3. การประเมินระหว่างดำเนินการ เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาการดำเนินการโครงการเป็นไปตามแผนที่กำหนดให้หรือไม่ หรือการดำเนินการอยู่ในขั้นตอนที่ควรจะเป็นมากหรือน้อยเพียงใด
4. การประเมินเพื่อพัฒนางาน เป็นการประเมินเพื่อแสวงหารูปแบบ แนวทาง หรือข้อเสนอแนะ ในการที่จะส่งเสริมให้โครงการดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ การประเมินเพื่อรองรับผลงาน ยุบ ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการเป็นการประเมินหลังจากสิ้นสุดโครงการ เพื่อตรวจสอบผลผลิตกับจุดประสงค์ของโครงการ และประมวลผลข้อเสนอแนะเพื่อรับรอง ปรับเปลี่ยน ยุบหรือขยายโครงการต่อไป

5. อันคินได้นำเสนอแนวคิดการประเมินที่เป็นระบบ คือ เริ่มต้นตั้งแต่การประเมินจุดประสงค์ จนกระทั่งการประเมินเพื่อปรับปรุงโครงการ ที่เป็นแนวคิดพื้นฐานของการประเมินโครงการแต่ยังขาดแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน ทำให้การเผยแพร่ยังอยู่ในวงแคบ ๆ เท่านั้น

ในการประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านศรีษะละเลิง หมู่ที่ 7 ในการประเมินสามารถแบ่งกองทุนหมู่บ้านหมู่บ้านออกเป็นสองระบบ คือ หน่วยระบบของการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ โดยมองจากภาพรวมของกองทุนหมู่บ้านศรีษะละเลิง หมู่ที่ 7 และหน่วยระบบของการดำเนินงานกิจการของผู้กู้ โดยมองในส่วนของผู้กู้แต่ละราย แต่ทั้งนี้ทั้งสองระบบจะอยู่ในสภาพแวดล้อมเดียวกันหรือบริบทเดียวกันนั่นเอง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างประชากรแบบจำกัด (Finite Population) คือ ประชากรที่ผู้วิจัยสามารถเจนนับจำนวนประชากรได้ทั้งหมดว่ามีจำนวนที่แน่นอนเป็นเท่าใด เช่น ประชากรในหมู่บ้านศรีษะละเลิง หมู่ที่ 7 หรือจำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน และจำนวนผู้กู้กองทุนหมู่บ้าน

หน่วยในการวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาศึกษา แม้ว่าบางครั้งจะต้องไปเก็บรวบรวมข้อมูล หรือ การสัมภาษณ์จากบุคคล กลุ่มตัวอย่างในที่นี้หมายถึง กลุ่มประชากรในหมู่บ้านศรีษะละเลิง หมู่ที่ 7 ที่ผู้วิจัยเลือกขึ้นมาเป็นตัวอย่างเพื่อใช้เป็นตัวแทนของประชากรอย่างแท้จริง โดยพื้นที่นี้มีประชากรทั้งหมด 565 คน ชาย 267 คน หญิง 298 คน มี 125 หลังคาเรือน มีคณะกรรมการทั้ง 14 ท่าน

ความหมายของกลุ่มตัวอย่าง (Sample or Sampling Group) คือ ตัวแทนของประชากรที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการศึกษา ผลการศึกษาที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างย่อมเป็นผลการศึกษาจากประชากรด้วยเช่นกัน

กลุ่มตัวอย่างมี 2 ส่วนที่สำคัญ คือ

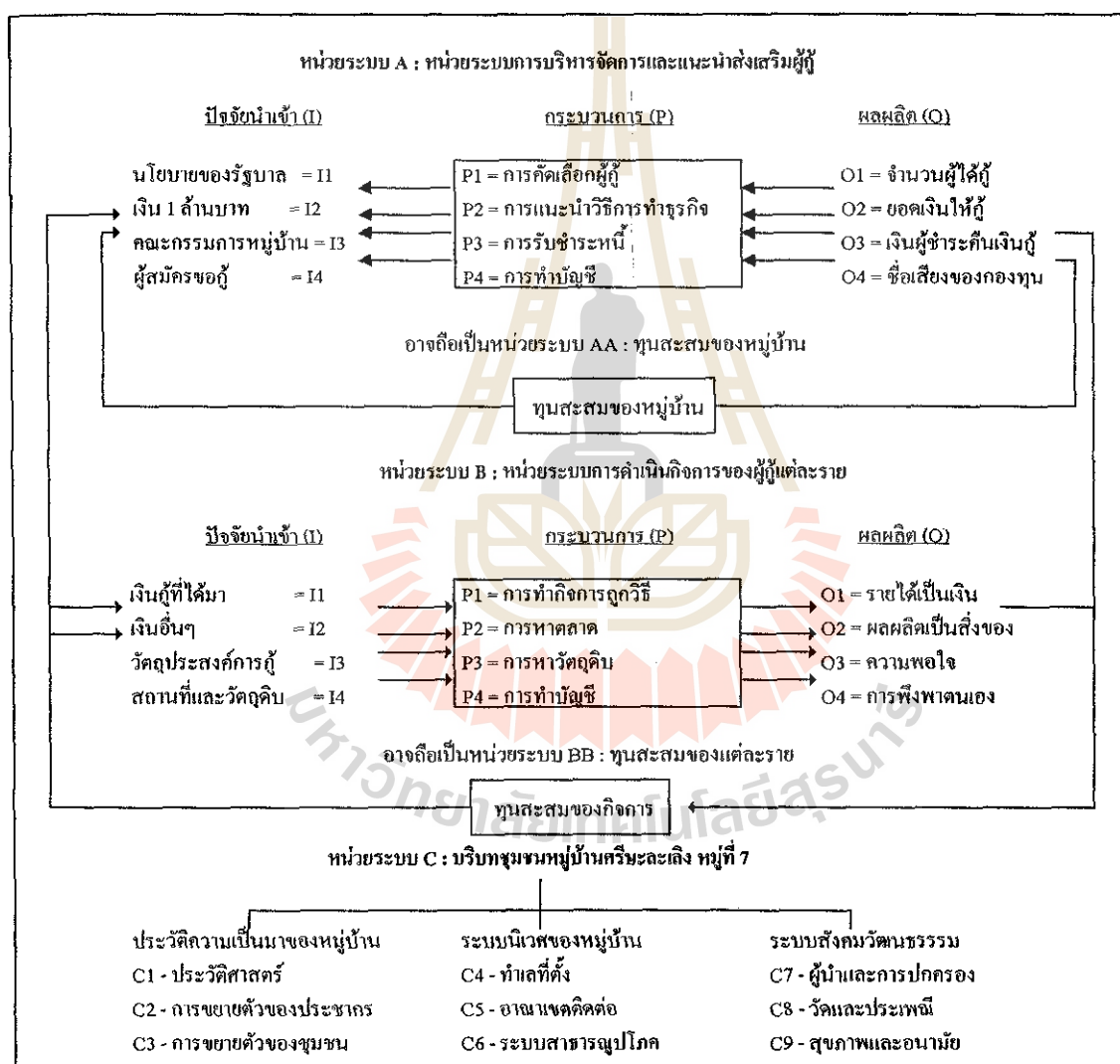
1. วิธีการสุ่มตัวอย่างจากประชากร ผู้วิจัยทำการวิจัยโดยสุ่มจากจำนวนประชากรในหมู่บ้านศรีษะละเลิง หมู่ที่ 7 ทำการศึกษาหรือการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแยกตามพื้นที่ส่วนต่างๆ ของหมู่บ้าน หรือแยกเป็นกลุ่มอาชีพ ตามอายุ หรือแม้กระทั่งแบ่งตามเพศ

2. ขนาดของกลุ่มตัวอย่างต้องเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร โดยจะทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้ทางสถิติเข้าช่วย เช่น ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร 20% ของครัวเรือนประชากรทั้งหมดในหมู่บ้าน ตามหลักการประเมินเพื่อการพัฒนาผู้ให้ข้อมูล คือ ประชาชนที่ได้

อยู่ในหมู่บ้านศรีมะละเลิง หมู่ที่ 7 ไม่ว่าจะเป็น คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. ฯลฯ

3. ตัวแปรและตัวชี้วัด

ในการประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านศรีมะละเลิง หมู่ที่ 7 ผู้วิจัยได้ใช้หลักการ “หน่วยระบบในการวิเคราะห์” ในการแบ่งตัวแปร ซึ่งมีตัวแปรและตัวชี้วัดดังรายละเอียดแสดงให้เห็นตามแผนภูมิที่ 3.2



แผนภูมิที่ 3.2 แสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ “ชิพโมเดล”

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประกอบด้วย 3 หน่วยระบบ ดังนี้คือ

1. หน่วยระบบ C คือ บริบทของหน่วยระบบ (หรือสภาพแวดล้อม)
2. หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

3. หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ดูแลราย

ตัวชี้วัดที่จะประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านศรีษะละเลิง หมู่ที่ 7 มีดังนี้

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ดูแล ประกอบด้วย ตัวชี้วัด 4 ตัว คือ

1. ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ A (Context Indicator) คำว่า บริบท หมายถึง สภาพแวดล้อม ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบกองทุนหมู่บ้านศรีษะละเลิง หมู่ที่ 7

1.1 บริบทระดับท้องถิ่น เช่น ภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน การทำมาหากินของชาวบ้านในหมู่บ้าน ตัวชี้วัดบริบทท้องถิ่น หรือตัวชี้วัดบริบทภายในท้องถิ่น ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้

1.1.1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

1.1.2. สภาพปัจจุบัน

1.1.3. ด้านวัฒนธรรมประเพณี

1.1.4. ด้านเศรษฐกิจของหมู่บ้าน

1.1.5. ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มของชาวบ้าน

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้

2.1. นโยบายรัฐบาล ระเบียบ แนวทางปฏิบัติด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

2.2. เงินกองทุน 1 ล้านบาท

2.3. การประชาสัมพันธ์

2.4. การเตรียมความพร้อม สร้างความเข้าใจ

2.5. คณะกรรมการกองทุน

3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ A ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้

3.1. การจัดทำระเบียบกองทุน

3.2. การจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียนกองทุน

3.3. ระบบบัญชีกองทุน

3.4. กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน

3.5. กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน

3.6. การจัดการทำรายการ การทำบัญชีและทำการเผยแพร่ผลการดำเนินงานให้กับธนาคารทุกเดือน

3.7. การจัดสรรประโยชน์

4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

4.1. ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่

4.1.1. จำนวนสมาชิกกองทุน

4.1.2. จำนวนผู้กู้

4.1.3. ยอดเงินให้กู้

4.1.4. จำนวนผู้ชำระคืนเงินกู้

4.2. ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) ได้แก่

4.2.1. จำนวนผู้ที่ได้เงินกู้

4.2.2. จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้านเพิ่มขึ้น

4.2.3. การขยายกิจการของผู้กู้

4.3. ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) ได้แก่

4.3.1. ทักษะคิดของชาวบ้านที่มีต่อกองทุน

4.3.2. การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง

4.3.3. ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ตัว คือ

1. ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

1.1. บริบทระดับท้องถิ่น เช่น ภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน การทำมาหากินของชาวบ้านในหมู่บ้าน ตัวชี้วัดบริบทท้องถิ่น หรือตัวชี้วัดบริบทภายในท้องถิ่น

1.2. ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้

1.2.1. ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของผู้กู้

1.2.2. ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือญาติ

1.2.3. หนี้สินของผู้กู้

1.2.4. อาชีพหลักของผู้กู้

1.2.5. รายได้ของครอบครัว

1.2.6. สภาพความเป็นอยู่ของผู้กู้

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้

2.1. วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ

2.2. จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ

- 2.3. ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ
3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ B ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้
 - 3.1. การดำเนินกิจการอย่างถูกวิธี
 - 3.2. การหาตลาดที่ดี
 - 3.3. ประสิทธิภาพการประกอบอาชีพ
 - 3.4. การใช้จ่ายเงินกู้
 - 3.5. การหาความรู้เพิ่มเติมและได้รับรู้ถึงการพึ่งพาตนเอง
4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้
 - 4.1. ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่
 - 4.1.1. รายได้เป็นเงิน
 - 4.1.2. ผู้กู้ได้ผลผลิตเป็นสิ่งที่ของ
 - 4.2. ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)
 - 4.2.1. ผู้กู้ได้ขยายกิจการ
 - 4.2.2. ผู้กู้ได้ดำเนินกิจการด้วยเทคนิควิธีที่ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง
 - 4.3. ผลกระทบโดยอ้อม (Indirect Impact)
 - 4.3.1. ผู้กู้มีการพึ่งตนเอง
 - 4.3.2. ผู้กู้มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัดการประเมิน โครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านศรีษะละเลิง หมู่ที่ 7 โดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B นั้น มีความเชื่อมโยงต่อกัน เช่น ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัว ต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบ B คือ รายได้เป็นเงิน ผู้กู้แต่ละรายต้องส่งคืนกองทุนหมู่บ้าน ดังนั้น เงินที่ผู้กู้ชำระคืนเป็นตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของระบบ A ความสำเร็จของ กองทุนหมู่บ้านขึ้นอยู่กับ 2 หน่วยระบบ คือ หน่วยระบบ A จะประสบความสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือ ถ้าหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้ประสบความสำเร็จ เงินที่ผู้กู้ชำระคืนก็จะส่งเข้าไปเป็นปัจจัยนำเข้าให้แก่หน่วยระบบ A มากขึ้น ในทำนองคล้ายกันกับผลผลิตของหน่วยระบบ A คือ ยอดเงินกู้ที่ให้กับผู้กู้ ถ้าออกไปให้กับผู้กู้ที่มีความตั้งใจจริงที่จะทำการขยายกิจการนั้น ก็ยิ่งส่งผลไปให้ หน่วยระบบ B จะประสบความสำเร็จด้วย

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

จากการประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านศรีษะละเลิง หมู่ที่ 7 ผู้วิจัยได้ทำการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและใช้การสังเกตการณ์

แบบเจาะลึก ซึ่งการสัมภาษณ์ได้กำหนดรายละเอียดไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงจากผู้ให้สัมภาษณ์มากที่สุด และอาจมีการกระตุ้นให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้แสดงความรู้สึกซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้ได้ข้อมูลจากผู้ถูกสัมภาษณ์

ส่วนการสังเกตจะเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสังเกตจากพฤติกรรมของผู้ที่ถูกสังเกต โดยไม่รู้ตัวจะทำให้ได้ข้อมูลส่วนที่จะสอดคล้องกับความเป็นจริง

การสังเกตจำแนกออกเป็น

1. การสังเกตโดยเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชน เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผู้ประเมินเข้าร่วมเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มเป้าหมาย แล้วดำเนินการเก็บข้อมูล (ตาม บร.11) โดยที่กลุ่มเป้าหมายรับทราบว่าคุณเองกำลังถูกเก็บรวบรวมข้อมูล การกระทำดังกล่าว จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน
2. การสังเกตโดยบุคคลภายนอก ผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตการณ์โดยไม่ให้ผู้ถูกสังเกตรู้สึกว่าคุณถูกสังเกต เช่นการสังเกตการประกอบอาชีพของผู้ดูแลราย และบันทึกข้อมูลได้ทันที โดยใช้เครื่องมือแต่ละชนิดในการประเมิน
3. การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ซึ่งการสัมภาษณ์ได้กำหนดรายละเอียดไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงจากผู้ให้สัมภาษณ์มากที่สุด
4. การจัดเวทีประชาคม ผู้วิจัยจะทำการสังเกตการณ์แบบเจาะลึก เป็นการสังเกตการณ์โดยที่ผู้ถูกสังเกต ได้รับรู้ว่าคุณได้ทำการสังเกต และอาจมีการกระตุ้นให้ผู้ถูกสังเกตได้แสดงความรู้สึกซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้ได้ข้อมูล เป็นเวทีสะท้อนความคิดเห็นและแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นของกองทุน โดยประธานกองทุนและคณะกรรมการกองทุน ร่วมกันประชุมปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันภายในตำบล

ในการประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านศีระละเลิง หมู่ที่ 7 ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือต่างๆ ต่อไปนี้ เพื่อใช้ในการหาข้อมูล

1. บร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนในหมู่บ้าน)
 - ศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่ได้จัดเก็บไว้แล้ว คือ ข้อมูลมือสอง (Secondary Data) ได้แก่ กชช 2 ค จปฐ. เอกสารบรรยายสรุปข้อมูลหมู่บ้าน ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่
2. บร.2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)
 - รวบรวมข้อมูลที่สามารถนำมาชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน โดยทำการเก็บหรือรวบรวมประมาณ 30% ของครัวเรือนในหมู่บ้าน

3. บร.3 (แบบรายงานความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ใช้ตัวอย่างประมาณ 30% ของครัวเรือนในหมู่บ้าน)
 - สอบถามสมาชิกทั้งที่เป็นสมาชิกกองทุนและไม่ได้เป็น จากความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหรือไม่และชาวบ้านคิดกันอย่างไรที่มีกองทุนเข้ามาช่วยเหลือในหมู่บ้าน โดยได้สอบถามจากตัวคณะกรรมการเองด้วยว่ามีความเข้าใจมากน้อยเพียงใด
4. บร.4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)
 - ทำการสัมภาษณ์เป็นรายเดือนกับคณะกรรมการกองทุน (คุณวิเศษ สุวัสถ์ เจริญกิจประจํากองทุนหมู่บ้านศรีษะละเลิง หมู่ที่ 7) เพื่อทราบถึงรายละเอียดเกี่ยวกับการปล่อยเงินกู้ การได้รับชำระเงินกู้ และมีดอกเบี้ยเป็นจำนวนเท่าใด
5. บร.5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีประชาคม การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
 - จัดเวทีประชาคมเพื่อสอบถามจากสมาชิกที่กู้แต่ละหมู่บ้านว่าสาเหตุอะไรที่ทำให้เกิดกองทุนและมีการจัดตั้งระเบียบอย่างไร
6. บร.6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีประชาคมกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
 - ทำการประชาคมจากกลุ่มอาชีพที่กู้เงินกองทุนไป เพื่อได้ทราบถึงผลการดำเนินงานของผู้กู้เป็นอย่างไร
7. บร.7 (แบบรายงานการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนคติของประชาชน)
 - เป็นตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อทราบทัศนคติของประชาชน
8. บร.8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์)
 - รายงานผลทำโครงการ 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ ที่ได้ทำขึ้นจริงในหมู่บ้าน
9. บร.9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์) โดยสุ่มตัวอย่าง 30% ของครัวเรือนในหมู่บ้าน
10. บร.10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)
 - เป็นแบบการบันทึกการสัมภาษณ์ในวาระต่างๆ โดยทำการเก็บหรือรวบรวมข้อมูลประมาณ 30% ของครัวเรือนในหมู่บ้าน
11. บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณีของสมาชิกผู้กู้เงินกองทุน)
12. บร.12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)

5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูล หมายถึง แหล่งที่เก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ที่เป็นสมาชิกในหมู่บ้าน หรือ เอกสาร วัตถุ ที่สามารถทำให้ข้อมูลตามตัวชี้วัดที่กำหนดคนั้น เพื่อใช้ตอบประเด็นคำถาม โดยจะต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการนั้นๆ ซึ่งจำแนกข้อมูลดังนี้

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data Source) เป็นแหล่งข้อมูลที่ผู้วิจัยสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้โดยตรงจากกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง เช่น ผู้วิจัยได้ทำการเก็บแบบ บร. บางอย่าง ที่ต้องทำการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีปฐมภูมิ เนื่องจากต้องทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากผู้ให้สัมภาษณ์โดยตรง

2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data Source) เป็นแหล่งข้อมูลที่ผู้วิจัยได้เลือกใช้ข้อมูล จากแหล่งข้อมูลที่มีผู้เก็บรวบรวมและสรุปไว้แล้ว เช่น ข้อมูล จปฐ. กชช 2 ค. เอกสารบรรยายสรุปข้อมูลหมู่บ้าน ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ ที่ทำการรวบรวมข้อมูลไว้แล้ว ทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นข้อมูลที่ทำสรุปไว้เรียบร้อยแล้ว ซึ่งต้องมีการตรวจสอบความถูกต้อง และความเชื่อมั่นของข้อมูลที่ทำให้ตอบคำถามได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตรงกับจุดประสงค์ที่สุด

ข้อมูลทั้งสองประเภทจะมีทั้งข้อดี และข้อ บกพร่องแตกต่างกันไป ซึ่งข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิจะเป็นข้อมูลที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และความต้องการใช้ข้อมูล อาจมีการถูกต้องข้อความไปเพื่อเป็นการสรุปผล หรือการตีความหมายที่อาจคลาดเคลื่อนความจากความเป็นจริง

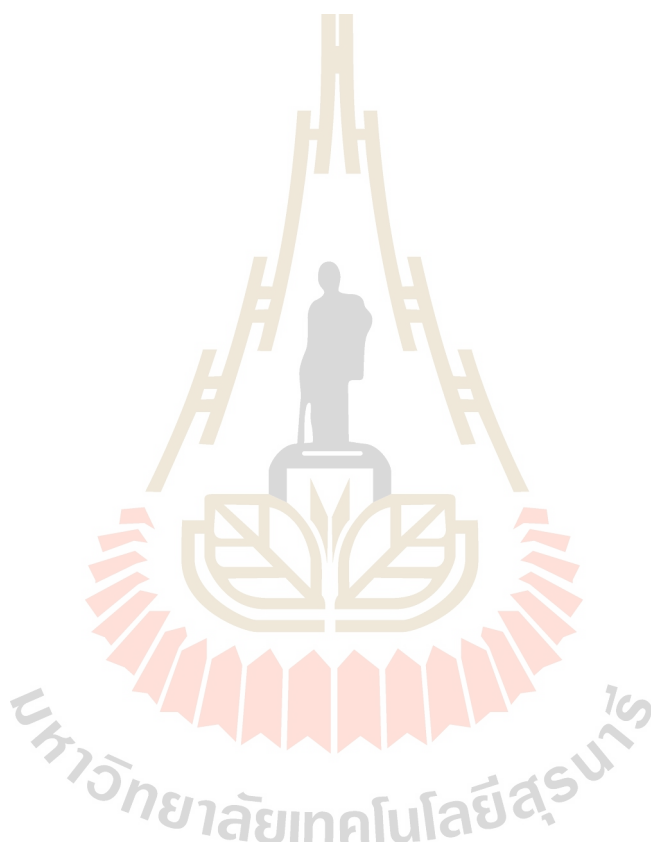
ข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ จะมีข้อดีที่มีความสะดวก รวดเร็ว และประหยัดเวลา ซึ่งการเลือกข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิหรือทุติยภูมิ จะต้องพิจารณาจากจุดประสงค์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ และตรงประเด็น ตามตัวชี้วัดที่สามารถที่นำมาใช้ตอบคำถามของประเด็นที่ต้องการประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาจากแหล่งข้อมูลต่างๆ สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) เป็นข้อมูลที่รวบรวมมาได้เป็นตัวเลขอย่างชัดเจน เป็นข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติได้หลากหลายวิธี โดยค่าสถิติที่ใช้ในการบรรยายลักษณะของข้อมูลเป็นค่าสถิติที่แสดงด้วยลักษณะและแปลผลอย่างครอบคลุมเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเท่านั้น ซึ่งค่าสถิติที่ใช้ คือ การแจกแจงความถี่ และการหาค่าร้อยละ เช่น จำนวนประชากรในหมู่บ้าน จำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน จำนวนนักเรียน รายได้ของประชากรในชุมชน เป็นต้น

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ที่เป็นการบรรยาย ความเกี่ยวกับความคิดเห็น เจตคติ ซึ่งมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่แตกต่างจากข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ อาทิ การวิเคราะห์คุณลักษณะ การวิเคราะห์เนื้อหา หรือข้อความที่ได้จากการสัมภาษณ์ หรือจากการสังเกต เพื่อหาข้อสรุปของข้อมูลที่สามารถนำไป อธิบายในประเด็นที่ต้องการคำตอบได้อย่างชัดเจน ข้อมูลประเภทนี้ ได้แก่ ความเข้าใจของชาวบ้านเกี่ยวกับกองทุน ความเข้มแข็งของชุมชน ความสำคัญของกรรมการกองทุน



บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

สารนิพนธ์บทที่ 4 เป็นเรื่องของการติดตามประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ซึ่งจะประกอบด้วยการรายงานข้อมูลที่ได้ ตามกรอบทฤษฎี ชิพพ์โมเดล (CIPP Model) ซึ่งจะมี 4 ขั้นตอน คือ

- ตอนที่ 1 ผลการประเมินบริบทระดับประเทศ
- ตอนที่ 2 ผลการประเมินบริบทชุมชน
- ตอนที่ 3 ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม
- ตอนที่ 4 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

1. ผลการประเมินบริบทระดับประเทศ

1.1. บริบทระดับประเทศ

1.1.1. ความยากจนของประเทศ

เมื่อพิจารณาถึงภาวะความยากจนของประชาชนในประเทศไทย พบว่าคนไทยส่วนใหญ่ยากจนลงกว่าเดิม โดยวิกฤตเศรษฐกิจทำให้คนยากจนเพิ่มขึ้น โดยปี 2539 คนจนมีจำนวน 6.8 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2540 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 13 หรือ 7.9 ล้านคน และในปี พ.ศ. 2541 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 15.9 หรือ 9.9 ล้านคน แต่ในปี พ.ศ. 2544 ลดลงเหลือร้อยละ 13 หรือ 8.2 ล้านคน

หากพิจารณาจากตัวเลขความยากจนโดยอาศัยเกณฑ์เส้นความยากจน พบว่าความยากจนมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2531 สัดส่วนคนจนอยู่ในระดับร้อยละ 32.6 และลดลงเหลือร้อยละ 23.2 ในปี พ.ศ. 2535 และเหลือเพียงร้อยละ 11.4 ในปี พ.ศ. 2539 แต่เมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 มีผลทำให้สัดส่วนคนจนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 13.0 ในปี พ.ศ. 2541 และร้อยละ 15.9 ในปี พ.ศ. 2542 อย่างไรก็ตามความยากจนเริ่มจะลดน้อยลงตั้งแต่ว่าปี พ.ศ. 2543 เป็นต้นมา โดยสัดส่วนความยากจนลดลงเหลือร้อยละ 14.2 ในปี พ.ศ. 2543 และร้อยละ 13.0 ในปี พ.ศ. 2544 หรือลดลงจากจำนวน 9.9 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2542 เหลือเพียง 8.2 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2544 หรือลดลง 1.7 ล้านคนในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2545) นอกจากนี้ยังพบว่า ความยากจนส่วนใหญ่เกิดในพื้นที่ชนบท โดยร้อยละ 19 ของคนไทยในชนบทอยู่ในระดับยากจน ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับชาติมาก และพบว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสัดส่วน

คนจนสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับชาติ ถึง 2 เท่า ในขณะที่กรุงเทพมหานคร มีคนจนน้อยกว่าร้อยละ 1 และคนจนในจังหวัดที่ยากจนที่สุด 17 จังหวัด คิดเป็นจำนวนถึง 2 ใน 3 ของคนจนทั้งประเทศ (ที่มา : นสพ.กรุงเทพธุรกิจ, 31 พ.ค. 2545)

หากนำจำนวนคนจนมาจำแนกตามอาชีพ พบว่าอาชีพเกษตรกรซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง มีสัดส่วนคนจนมากที่สุดถึงร้อยละ 52.0 ในปี พ.ศ. 2537 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 58.2 ในปี พ.ศ. 2539 แต่มีสัดส่วนลดลงในปี 2541 โดยลดลงเหลือร้อยละ 55.4

ตารางที่ 4.1 ตารางเส้นความยากจน สัดส่วนและจำนวนคนจน

ปี	เส้นความยากจน (บาท/คน/เดือน)	สัดส่วนคนจน (ร้อยละ)	จำนวนคนจน (ล้านคน)
2531	475	32.6	17.9
2533	522	27.2	45.3
2535	600	23.2	13.5
2537	636	16.3	9.7
2539	737	11.4	6.8
2541	878	13.0	7.9

ที่มา : ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน

: ประมวลผลโดยกองประเมินผลการพัฒนา สศช.

ตารางที่ 4.2 ตารางสัดส่วนคนจนจำแนกตามภูมิภาค

ปี	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้	กรุงเทพฯและ ปริมณฑล
2531	26.6	32.0	48.4	32.5	6.1
2533	22.3	23.2	43.1	27.6	3.5
2535	13.3	22.6	39.9	19.7	1.9
2537	9.2	13.2	28.6	17.3	0.9
2539	6.3	11.2	19.4	11.5	0.6
2541	7.6	9.1	24.0	14.6	0.6

ที่มา : ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน

: ประมวลผลโดยกองประเมินผลการพัฒนา สศช.

ตารางที่ 4.3 ตารางจำนวนคนจน จำแนกตามอาชีพ พ.ศ. 2537-2541

อาชีพ	จำนวน(ล้านคน)			สัดส่วน (ร้อยละ)		
	2537	2539	2541	2537	2539	2541
1.เกษตรกร	5.02	4.02	4.41	52.0	58.7	55.4
1.1 เจ้าของที่ดิน	4.38	3.47	3.70	45.4	50.7	46.5
1.2 ผู้เช่าที่ดิน	0.64	0.55	0.71	6.6	8.0	8.9
2.คนงานเกษตร	1.25	0.86	1.14	13.0	12.6	14.3
3.ผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิต	0.9	0.73	0.75	9.3	10.7	9.4
4.เสมียน/พนักงาน	0.2	0.11	0.19	2.1	1.6	2.4
5.อาชีพอื่นๆ	2.28	1.12	1.49	23.6	16.4	18.4
รวม	9.65	6.84	7.95	100	100	100

ที่มา : ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน

: ประมวลผลโดยกองประเมินผลการพัฒนา สศช.

1.1.2. นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

ในปัจจุบันภาคธุรกิจของไทยกว่าร้อยละ 99 เป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ซึ่งส่วนใหญ่ประสบปัญหาสภาพคล่องต่ำ มาตรฐานทางบัญชีไม่เป็นที่ยอมรับ ขาดแคลนแหล่งเงินทุน เนื่องจากเป็นธุรกิจที่มีทุนจดทะเบียนต่ำ สินทรัพย์ขนาดเล็ก ทำให้ขาดหลักประกันในการกู้เงินจากสถาบันการเงินเอกชน

จากปัญหาดังกล่าวทำให้ภาครัฐต้องวางนโยบายและแนวทางในการช่วยเหลือ อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมเหล่านี้ โดยได้กระทำการผ่านกระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย และกระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา โดยการให้คำปรึกษาแนะนำวิธีการประกอบการ รวมถึงมีโครงการให้ความช่วยเหลือแก่ลูกหนี้ที่เป็น NPL ด้วย นอกจากนี้ยังมีการให้สินเชื่อผ่านทางสถาบันการเงินพิเศษ ได้แก่ บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม(บอย.) บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ธนาคารออมสิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รวมทั้งการค้ำประกันสินเชื่อผ่านทางบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.)

1.1.3. สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

การพัฒนาประเทศอย่างรวดเร็วก่อให้เกิดปัญหาความเลื่อมล้ำของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ส่งผลให้สภาพแวดล้อม

ของประเทศไทยมีความเสื่อมโทรมลงเนื่องเป็นอย่างมาก ซึ่งสามารถแยกผลกระทบที่มีต่อประชาชนและสังคมได้ดังนี้

พื้นที่ป่าไม้ในประเทศไทย เมื่อพิจารณาจากสัดส่วนป่าไม้ที่เหลืออยู่เทียบกับพื้นที่ทั้งหมดของภาค พบว่าภาคเหนือ เป็นภาคที่ยังคงมีสัดส่วนพื้นที่ป่าไม้มากที่สุดในประเทศ คือ 45.66 ล้านไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 43.06 ของพื้นที่ในภาคเหนือ แม้ว่าจะถูกทำลายไปถึง 37.01 ล้านไร่ ในช่วงปี พ.ศ. 2504-2541 รองลงมาคือภาคกลางและตะวันตก ภาคตะวันออก ภาคใต้ ตามลำดับ ส่วนภาคที่มีสัดส่วนพื้นที่ป่าไม้เมื่อเทียบกับพื้นที่ทั้งภาคเหลือน้อยที่สุดคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเคยมีพื้นที่ป่าไม้มากถึง 44.31 ล้านไร่ในปี พ.ศ. 2504 แต่ในปัจจุบันเหลือเพียง 31.20 ล้านไร่เท่านั้น

ตารางที่ 4.4 ตารางพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทย

ภาค	ปี 2504		ปี 2541		พื้นที่ถูกทำลาย*
	พื้นที่	สัดส่วน	พื้นที่	สัดส่วน	
เหนือ	72.67	68.54	45.66	43.06	37.01
ตะวันออกเฉียงเหนือ	44.31	41.99	13.11	12.43	31.20
กลางและตะวันตก	22.28	52.91	10.03	23.81	12.26
ใต้	18.52	41.89	7.58	17.15	10.94
ตะวันออก	13.23	57.98	4.69	20.57	8.54
รวมทั้งประเทศ	171.02	53.33	81.07	25.28	89.95

หมายเหตุ : * พื้นที่ถูกทำลายตั้งแต่ปี 2504-2541

ที่มา : ส่วนศูนย์ข้อมูลกลาง กรมป่าไม้

ความรุนแรงของการชะล้างพังทลายของดิน พบว่า ภาคเหนือมีภาวะการชะล้างพังทลายของดินในระดับรุนแรงมากที่สุด คือ 8.68 ในขณะที่ภาคใต้ มี 2.93 ภาคกลางมี 1.00 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคที่มีการชะล้างพังทลายของหน้าดินน้อยที่สุด คือ มีเพียง 0.33

ตารางที่ 4.5 ตารางความรุนแรงของการชะล้างพังทลายของดินในภาคต่างๆ

ระดับความรุนแรง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	ทั้งประเทศ
ปานกลาง	12.75	2.94	7.21	1.18	24.08
รุนแรง	2.50	0.20	0.22	0.45	3.37
รุนแรงมาก	8.68	0.33	1.00	2.93	12.94
รวม(ล้านไร่)	23.93	3.47	8.43	4.56	40.39
(%)	(53.2)	(8.6)	(20.9)	(11.3)	(100)
พื้นที่ภาค(ล้านไร่)	107	105.53	63.96	44.20	320.69

หมายเหตุ : 1) รุนแรงปานกลาง พื้นที่นี้มีความอุดมสมบูรณ์ลดลง ผลผลิตต่ำ ควรมีการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ พืชสวน ไม้ผล ไม้ยืนต้นและสวนป่า

2) รุนแรง พื้นที่นี้หากจะใช้ทำการเกษตรต้องมีมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำอย่างเคร่งครัด

3) รุนแรงมาก พื้นที่นี้ไม่เหมาะสมต่อการเกษตร ควรกันไว้ปลูกป่า/ไม้ยืนต้น

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ด้านมลภาวะทางน้ำ จากการสำรวจแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่างและแม่น้ำท่าจีนตอนล่าง พบว่าปริมาณออกซิเจนละลายในน้ำ ของแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่างมีเพิ่มขึ้น คือมี 1.0 มิลลิกรัม/ลิตร ในปี พ.ศ. 2541 ซึ่งดีขึ้นจากปี พ.ศ. 2540 ที่มี ปริมาณออกซิเจนละลายในน้ำเพียง 0.5 มิลลิกรัม/ลิตร ในขณะที่แม่น้ำท่าจีนตอนล่างในปี พ.ศ. 2541 มีปริมาณออกซิเจนละลายในน้ำ 1.3 มิลลิกรัม/ลิตร ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีก่อน ที่มี 0.9 มิลลิกรัม/ลิตร ถือว่าปริมาณออกซิเจนละลายในน้ำดีขึ้นแต่หากเทียบกับค่ามาตรฐานแล้วพบว่ายังต่ำกว่าค่ามาตรฐานที่ต้องไม่ต่ำกว่า 2.0 มิลลิกรัม/ลิตร หากพิจารณาจากค่าบีโอดี พบว่าค่ามาตรฐานต้องไม่ต่ำกว่า 4.0 มิลลิกรัม/ลิตร น้ำพบว่าในปี พ.ศ. 2541 ค่าบีโอดีที่ตรวจสอบได้มีค่าลดลงจากปีก่อนทั้งแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่างและแม่น้ำท่าจีนตอนล่าง

ตารางที่ 4.6 ตารางสถานการณ์มลพิษทางน้ำ พ.ศ. 2539 - 2541

แหล่งน้ำ	ค่ามาตรฐาน	ปี 2539	ปี 2540	ปี 2541
แม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง				
ออกซิเจนละลายในน้ำ(มิลลิกรัม/ลิตร)	ไม่ต่ำกว่า 2.0	0.7	0.5	1.0
บีโอดี(มิลลิกรัม/ลิตร)	ไม่ต่ำกว่า 4.0	6.2	3.1	2.8
แม่น้ำท่าจีนตอนล่าง				
ออกซิเจนละลายในน้ำ(มิลลิกรัม/ลิตร)	ไม่ต่ำกว่า 2.0	1.2	0.9	1.3
บีโอดี(มิลลิกรัม/ลิตร)	ไม่ต่ำกว่า 4.0	2.0	2.4	2.0
แบคทีเรีย (mpn/100มิลลิลิตร)	-	10,000	41,000	2,400

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

1.1.4. ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน

จากการสำรวจภาคเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2542 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2543) พบว่า ในปี พ.ศ. 2542 แต่ละคนครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ย 152,748 บาท มีรายจ่ายเฉลี่ย 122,856 บาท และมีหนี้สินเฉลี่ย 71,713 บาท คิดเป็นสัดส่วนของหนี้สินต่อรายได้เท่ากับ ร้อยละ 47 ซึ่งนับว่าสูงพอสมควร ในจำนวนหนี้สินส่วนใหญ่ (ร้อยละ 59) ใช้ไปเพื่อการใช้จ่ายในครัวเรือน และที่เหลือร้อยละ 41 ถูกใช้เพื่อการลงทุน ซึ่งจะทำให้เกิดรายได้ย้อนกลับมาสู่ครัวเรือนได้ในอนาคต

จำนวนหนี้สินและการกระจายหนี้สินแตกต่างกันอย่างมากในแต่ละท้องที่ กล่าวคือ ครัวเรือนในกรุงเทพฯ (รวมนนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ) มีหนี้สินสูงที่สุด คือ 115,711 บาท สูงกว่าครัวเรือนในภาคใต้ ซึ่งมีหนี้สินต่ำที่สุดถึง 2 เท่า (57,123 บาท) ครัวเรือนในภาคเหนือ มีหนี้สินเป็นที่สองรองลงมา ตามด้วยภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับ

ครัวเรือนในกรุงเทพฯ ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสัดส่วนหนี้สินที่ใช้เพื่อการบริโภคในครัวเรือนสูงพอๆ กัน คือ กว่าร้อยละ 60 ของหนี้สินจะใช้เพื่อการบริโภค ในขณะที่ครัวเรือนในภาคใต้ใช้เพื่อบริโภคเพียงร้อยละ 56 ส่วนครัวเรือนในภาคกลาง หนี้สินส่วนใหญ่ จะใช้เพื่อการลงทุน (ร้อยละ 57)

หนี้สินเพื่อการลงทุน เกือบทั้งหมดของครัวเรือนในกรุงเทพฯ อยู่นอกภาคการเกษตร (ร้อยละ 99) แต่ในภาคอื่นๆมากกว่าครึ่งของหนี้สินเพื่อการลงทุนจะใช้เพื่อการเกษตร (ร้อยละ 50 ในภาคเหนือ ร้อยละ 53 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และร้อยละ 53 ในภาคใต้) ยกเว้นครัวเรือนในภาคกลางที่มีหนี้สินเพื่อการเกษตรเพียงร้อยละ 45 เท่านั้น

ตารางที่ 4.7 ตารางการกระจายร้อยละของจำนวนหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อครัวเรือน

จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืมและภาคต่างๆ พ.ศ. 2542

วัตถุประสงค์ของการกู้ยืม	กทม.	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	รวม
เพื่อใช้จ่ายในครัวเรือน	63.2	42.6	62.9	61.9	56.0	58.6
เพื่อใช้ทำธุรกิจที่ไม่ใช่การเกษตร	36.0	31.6	18.3	17.4	19.9	24.9
เพื่อใช้ทำการเกษตร	0.4	25.8	18.6	20.0	23.4	16.1
อื่นๆ	0.4	0.1	0.2	0.8	0.7	0.4
หนี้สินทั้งสิ้น	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวนเงิน	115,711	63,407	73,013	60,329	57,123	71,713

หมายเหตุ : กรุงเทพฯ รวมนนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ

ภาคกลาง ไม่รวม กรุงเทพฯ รวมนนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ

ที่มา : คำนวณจาก รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมเมือง พ.ศ. 2542

สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2543

1.1.5. บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ที่ผ่านมานั้น ตั้งอยู่บนหลักทฤษฎีการสร้างความทันสมัย ที่นำเสนอจากประเทศตะวันตก และใช้ต้นแบบการพัฒนาของประเทศไทยเป็นแม่แบบการดำเนินการ เริ่มจากการสร้างความทันสมัยให้แก่ประเทศ การพัฒนาอุตสาหกรรมและโลกาภิวัตน์ การสร้างผลลัพธ์ในเชิงลบที่สำคัญหลายประการพร้อมๆ กัน ได้แก่

1. การสถาปนาระบบโครงสร้างความสัมพันธ์ที่วางพื้นฐานอยู่บนความสัมพันธ์แบบเมืองแม่ และเมืองบริวาร ทำให้ประเทศไทยต้องพึ่งพาประเทศที่เป็นเมืองแม่ หรือศูนย์กลางของระบบเศรษฐกิจทุนนิยมโลกมากขึ้นทำให้ประเทศไทยกลายเป็นตลาดนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมหนัก เช่น เทคโนโลยีที่มีราคาสูง และทำหน้าที่ผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมการประกอบชิ้นส่วนที่ใช้แรงงานเป็นหลัก มีมูลค่าเพิ่มไม่สูงมากนัก แต่ก่อให้เกิดการขาดดุลการค้า การขาดเงินออมภายในประเทศ การมีหนี้กับต่างประเทศและการพึ่งพาแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศมากขึ้น

2. ก่อให้เกิดโครงสร้างรัฐแบบอำนาจนิยม ที่ประสานสัมพันธ์กับการผูกขาดระดับโลก เกี่ยวกับระบบผูกขาดอำนาจทางเศรษฐกิจและการเมือง การมีระบบราชการที่ใหญ่โต ที่ต้อง

ประสานกับระบบอำนาจอิทธิพลทั้งในเมืองและชนบท ทำให้เกิดระบบวัฒนธรรมอำนาจนิยมแบบ
เจ้าขุนมูลนาย วัฒนธรรมนักเลงและระบบเจ้าพ่อท้องถิ่น

3. เกิดการพึ่งพาเทคโนโลยี ส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าจากต่างประเทศ และไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องต้นทุนทางสังคม

4. เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาระหว่างเมืองกับชนบท ระหว่างการ
เกษตรกับอุตสาหกรรม ระหว่างคนรวยกับคนจน

5. การนิยมตะวันตก ทำให้คนไทยลืมนคุณค่าของวัฒนธรรมไทย ทอดทิ้งภูมิปัญญา
ดั้งเดิมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

6. เกิดการพังทลายของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร จนเกิดการเสียสมดุลและความ
อุดมสมบูรณ์ทั้งทรัพยากรบนดิน ในดิน และในน้ำ

7. การพังทลายของเกษตรกรรมและชุมชนในชนบท ได้แก่ ปัญหาความยากจน
การล่มสลายของเกษตรกรรายย่อย ทำให้ครอบครัวแตกแยก มีการอพยพย้ายถิ่น ปัญหาการขยาย
แรงงาน ปัญหาโสเภณี

8. เกิดการเสื่อมโทรมทางวัฒนธรรม ศีลธรรมจากการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดย
ไม่คำนึงถึงแบบแผนของวัฒนธรรมเดิม และสร้างวัฒนธรรมบริโภคนิยม ที่ไม่ก่อประโยชน์ทาง
สมองและสุขภาพ อาทิ สถานเริงรมย์ ยาเสพติด การพนัน การขายบริการทางเพศ

9. การรวมศูนย์ที่กรุงเทพฯ ทำให้การขยายตัวของกรุงเทพฯ เกิดขึ้นอย่างไร้ทิศทาง
นำไปสู่การแก้ปัญหาการจราจร น้ำเสีย มลภาวะ และประชากรเพิ่มขึ้นเกิดเป็นชุมชนแออัด

10. เกิดปัญหาสุขภาพอนามัยที่เกิดจากการดำเนินชีวิต

1.1.6. ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

คนไทยในปัจจุบันมีความนิยมในวัฒนธรรมต่างชาติเป็นอย่างมาก วัฒนธรรมของ
สังคมตะวันตกหรือแม้แต่วัฒนธรรมของตะวันออกด้วยตนเองอย่างญี่ปุ่น มีอิทธิพลเป็นอย่างมาก
ต่อวัยรุ่นไทยในปัจจุบัน ความนิยมตามอย่างต่างชาติมิให้เห็นกันทั่วไป เช่น ถ้าประเทศเหล่านั้น
ผลิตสินค้าหรือเครื่องใช้ฟุ่มเฟือยต่างๆ ขึ้นมา คนไทยที่มีความนิยมในวัฒนธรรมต่างชาติก็จะ
พยายามซื้อหาสินค้าเหล่านั้นมาเป็นของตนในระยะเวลาไม่นาน โดยต่างคิดว่านั้นคือสิ่งที่หรูหรา
ทันสมัยสมควรเลียนแบบ ซึ่งส่วนมากพยายามเดินตามวัฒนธรรมต่างชาติทุกอย่างจนลืมนึกถึง
ความเป็นจริงและความเป็นอยู่ของสังคมไทย เมื่อพิจารณาถึงตัวเลขการส่งออกและนำเข้าสินค้า
ต่างๆแล้ว จะพบว่าตัวเลขการส่งออกและการนำเข้ามีปริมาณเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ แต่ปริมาณตัวเลข
ทั้งสองมีความแตกต่างกัน โดยการเพิ่มขึ้นของอัตราการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศจะมีปริมาณที่

มากกว่าปริมาณการส่งออกสินค้าไปต่างประเทศ นั่นก็หมายความว่าสินค้าจากต่างประเทศกำลังเป็นที่นิยมมากกว่าสินค้าที่ผลิตในประเทศนั่นเอง (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2545)

2. ผลการประเมินบริบทชุมชน

2.1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน / ชุมชน

ประวัติหมู่บ้านศีระละเลิง หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เดิมทีชื่อว่า “หัวละเลิง” ซึ่งอาศัยกันมานานกว่า 100 ปี เหตุที่เปลี่ยนชื่อหมู่บ้านจากหัวละเลิงมาเป็น “ศีระละเลิง” เพราะคำว่า หัวละเลิง เป็นคำที่ไม่สุภาพจึงเปลี่ยนมาเป็นศีระละเลิงแทน และเนื่องจากการมีจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น จึงมีการแยกตัวออกมาเป็น 2 หมู่บ้าน ซึ่งมีชื่อหมู่บ้านเดียวกัน คือ ศีระละเลิง หมู่ที่ 7 และ ศีระละเลิง หมู่ 10 จากการสอบถามสภาพพื้นที่ของหมู่บ้าน แต่เดิมพื้นที่ของหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นป่า มีสวนหมาก สวนมะพร้าว สวนกล้วย และลำน้ำขนาดใหญ่ ส่วนทางสัญจรโดยมากจะเป็นถนนลูกรัง ส่วนประวัติอื่นๆ เช่น กลุ่มบุคคลใดเป็นคนก่อตั้งหมู่บ้านเป็นกลุ่มแรกหรือกลุ่มบุคคลใดเป็นผู้เริ่มก่อตั้งหมู่บ้าน จากการสอบถามไม่มีใครสามารถให้คำตอบได้ ได้คำตอบแต่เพียงว่าเกิดมาก็มีการก่อตั้งหมู่บ้านนี้ขึ้นมาแล้ว

2.2. สภาพปัจจุบัน

หมู่บ้านศีระละเลิง หมู่ที่ 7 มีการพัฒนาเจริญก้าวหน้ามากขึ้น โดยได้รับการสนับสนุนทั้งภาครัฐและเอกชน ที่นำมาสู่การเจริญเติบโตของหมู่บ้าน โดยมีการก่อตั้งกลุ่มองค์กรต่างๆ ที่นำมาพัฒนาหมู่บ้านได้มีการปรับปรุงถนนเป็นถนนคอนกรีตและปรับปรุงถนนสามารถเชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้านใกล้เคียง ทำให้รถวิ่งผ่านได้ตลอดทั้งวันและทำให้ชาวบ้านได้รับความสะดวกสบายมากขึ้น ในหมู่บ้านศีระละเลิง หมู่ที่ 7 มีการขยายไฟฟ้าเข้าสู่หมู่บ้านทุกหลัง ทำให้มีแสงสว่างในยามวิกาล เพิ่มความปลอดภัยให้แก่ชาวบ้านมากขึ้น และมีการพัฒนาทางด้านสาธารณสุขทำให้ชาวบ้านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีน้ำใช้ทุกหลังคาเรือน ซึ่งเป็นน้ำสะอาดเหมาะสำหรับใช้อุปโภคและบริโภคอย่างเพียงพอ

ปัจจุบันในหมู่บ้านศีระละเลิง หมู่ที่ 7 ได้มีการพัฒนาในด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง จึงทำให้หมู่บ้านศีระละเลิง หมู่ที่ 7 มีความเจริญก้าวหน้าและมีความพร้อมในทุกๆ ด้าน จึงทำให้ประชาชนในหมู่บ้านทุกคนมีความรัก ความสามัคคีที่ดีต่อกัน มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหมู่บ้าน โดยมีผู้นำคือ ผู้ใหญ่บ้าน เป็นที่ปรึกษาให้แก่ชาวบ้าน ทำให้หมู่บ้านมีความเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้อย่างมั่นคง

2.3. การขยายตัวของประชากร

จากเดิมประชากรในหมู่บ้านศิระละเลิง หมู่ที่ 7 มีจำนวนไม่มากนัก เนื่องจากมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จากประชากรเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ก็กลายมาเป็นกลุ่มที่ใหญ่ จนทำให้ประชากรเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตามสภาพ เมื่อจำนวนประชากรมีมากขึ้น จึงเป็นเหตุทำให้หมู่บ้านศิระละเลิง หมู่ที่ 7 แบ่งเป็นสองหมู่บ้าน

ปัจจุบันหมู่บ้านศิระละเลิง หมู่ที่ 7 มีจำนวนประชากรทั้งหมด 565 คน โดยเป็นเพศชาย จำนวน 267 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 298 คน มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 121 ครัวเรือน มีบ้าน 125 หลังคาเรือน

ตารางที่ 4.8 ตารางแสดงจำนวนประชากรของหมู่บ้านศิระละเลิง หมู่ที่ 7 ตามช่วงอายุ

ประชากร (วัย)	จำนวน (คน)
1 วัน - 3 ปี	22
3 ปี - 6 ปี	24
6 ปี - 12 ปี	41
12 ปี - 14 ปี	31
15 ปี - 18 ปี	27
18 ปี - 50 ปี	282
50 ปี - 60 ปี	68
60 ปีขึ้นไป	71

2.4. ลักษณะภูมิประเทศ

ตั้งในภูมิประเทศที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ราบสูง ลักษณะหน้าดินของหมู่บ้านมีลักษณะถูกชะล้างและมีปัญหาเรื่องดินเค็ม ดังนั้นเมื่อเข้าสู่ฤดูฝนหรือฝนตกหนักจะทำให้มีปัญหาน้ำไหลท่วมไร่นา และอีกปัญหาหนึ่งที่พบคือไม่มีคลองกั้นน้ำ เมื่อเข้าสู่ภาวะฝนแล้งจะมีปัญหาเกี่ยวกับไม่มีน้ำมาใช้ในการเกษตรกรรม ทางชาวบ้านจึงได้ทำคลองขึ้นมาเองถึงจะมีน้ำเก็บไว้ในยามแห้งแล้ง

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	บ้านเลียบ ต.ปรุใหญ่ หมู่ 6
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ต.ในเมือง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	หนองหอย ต.ปรุใหญ่
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	บ้านศิระละเลิง หมู่ 10

2.5. ลักษณะการตั้งหมู่บ้าน

จากการสังเกตลักษณะการตั้งบ้านเรือนของชาวบ้านหมู่บ้านสิริชะเลียง หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่ามีลักษณะการสร้างบ้านเรือนมี 3 แบบ แบบที่ 1. เป็นลักษณะสองชั้น แบบที่ 2. เป็นลักษณะชั้นเดียว แบบที่ 3. เป็นลักษณะกระท่อม ทุกครัวเรือนมีห้องน้ำใช้อย่างถูกต้องลักษณะ มีไฟฟ้าเข้าทุกหลังคาเรือน

2.6. ลักษณะทั่วไปของหมู่บ้าน

หมู่บ้านสิริชะเลียง หมู่ที่ 7 ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออก ของอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ระยะทางห่างจากตัวอำเภอเมืองนครราชสีมา ประมาณ 7-8 กิโลเมตร ระยะการเดินทางถ้าเดินทางโดยรถยนต์ส่วนบุคคลใช้ระยะเวลาในการเดินทางประมาณ 15 นาที ถ้าเดินทางโดยรถโดยสารประจำทางจะใช้เวลาเดินทางประมาณ 35 นาที

2.7. ป่าไม้และพื้นที่สาธารณะ

ปัจจุบันบ้านสิริชะเลียงไม่มีป่าไม้เหลืออยู่ แต่ยังมีสวนมะพร้าวและสวนหมากเหลืออยู่ แต่ก็จะมีอยู่ในพื้นที่ของตนเองเท่านั้น ส่วนพื้นที่สาธารณะอยู่บริเวณบ้านคำทวดจะเป็นบ่อน้ำที่ใส่ประโยชน์ได้ ไว้ใช้รดน้ำพืชผักในบริเวณนั้น หรือไม่ก็เก็บไว้ใช้ในยามขาดแคลนน้ำ

2.8. แหล่งน้ำที่สำคัญของชุมชน

แหล่งน้ำที่สำคัญของบ้านสิริชะเลียงและชุมชนก็ คือ ลำน้ำปรุเป็นแหล่งน้ำที่ไหลมาจากลำตะคอง ต้นสายของน้ำในชุมชนจะมาจากบ้านมะขามเฒ่าและยังไหลไปยังหมู่บ้านต่างๆ ที่อยู่ใกล้เคียงก่อน แล้วจึงไหลมาถึงบ้านสิริชะเลียง หมู่ที่ 7

2.9. ระบบสาธารณูปโภค

ในหมู่บ้านมีระบบสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า โรงเรียน เริ่มมีไฟฟ้าเข้าสู่หมู่บ้านเมื่อ พ.ศ.2515 ทุกคนในหมู่บ้านก็มีไฟฟ้าใช้ จำนวน 125 ครัวเรือน และเริ่มมีความสะดวกมากขึ้นแต่ก่อน จากเมื่อก่อนต้องใช้ตะเกียงแต่เมื่อมีไฟฟ้าเข้าก็เริ่มมีแสงสว่างใช้ในยามวิกาล

น้ำประปาหมู่บ้านเริ่มสร้างขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2539 เมื่อน้ำใช้ในหมู่บ้านทุกคนก็ไม่ต้องออกไปหาน้ำตามแม่น้ำลำคลองเมื่อน้ำหมด ปัจจุบันบ้านสิริชะเลียง หมู่ที่ 7 มีน้ำประปาใช้ 125 ครัวเรือน

การคมนาคมเมื่อก่อนถนนภายในหมู่บ้านจะเป็นถนนลูกรังทั้งหมู่บ้าน และเมื่อ พ.ศ. 2543 ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ ได้มีโครงการลาดยางถนนในหมู่บ้านไว้ใช้สัญจรไปมาภายในหมู่บ้าน ทุกคนในหมู่บ้านเริ่มมีความสะดวกในการเดินทาง และเดินทางได้เร็วขึ้นกว่าในอดีต

ห้องน้ำห้องส้วมทุกคนในหมู่บ้านมีห้องน้ำห้องส้วมที่ถูกสุขลักษณะทุกอย่างตั้งแต่เริ่มมีน้ำ
มีไฟฟ้าเข้าถึงภายในหมู่บ้าน ก็เริ่มมีความสะดวกสบายมากขึ้น รวมถึงการดำเนินชีวิตที่มี
สาธารณูปโภคที่ครบครัน

2.10. ระบบสังคมวัฒนธรรม

- เครือญาติ

ลักษณะการเป็นอยู่ของหมู่บ้านสิริชะละเลิง หมู่ที่ 7 จะอยู่กันเป็นครอบครัวเดียว
แต่อยู่กันแบบระบบเครือญาติ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อีกทั้งยังมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เช่น
ของบางอย่างที่จะแบ่งปันกันได้ก็จะแบ่งปันกันใช้ หรือมีปัญหาอะไรก็จะปรึกษากันได้อย่างสนิท
สนมกัน ส่วนอีกพื้นที่หนึ่งของหมู่บ้านจะเป็นเสมือนบ้านเช่า คนต่างพื้นที่จะมาเช่า จึงทำให้
บุคคลในละแวกนั้นไม่ค่อยมีการช่วยเหลือกันสักเท่าไรนัก

- ผู้นำและการเมืองการปกครอง

การเมืองการปกครองนั้นทางรัฐจะเน้นความร่วมมือกัน และการช่วยเหลือซึ่งกันและ
กันตลอดจนทุกคนต้องมีความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจที่จะทำให้หมู่บ้านของตนมีความเจริญไม่
ถดถอย แต่ก่อนที่จะได้รับความเจริญนั้น ชาวบ้านในหมู่บ้านจะต้องร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหา
ที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการปกครองและพัฒนาหมู่บ้านร่วมกัน จึงได้มีการจัดตั้งคณะ
กรรมการหมู่บ้านขึ้น เพื่อให้ได้ผู้นำเป็นแกนหลักที่จะปฏิบัติหน้าที่ในการปกครองในหมู่บ้านจะมี
ดังนี้

ผู้ใหญ่บ้านชื่อ	นายสมบุรณ์ ชุ่มขุนทด
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านชื่อ	นางอัมพร มุลมี
คณะกรรมการหมู่บ้าน	นายสมบุรณ์ ชุ่มขุนทด นางอารีย์ จันทร์เจียว นายพล ศิริปรุ นายบุญเลี้ย คงปรุ นายฉัตร เจนปรุ นางสุนันทา ปลั่งกลาง นายทวน ปัญญาปรุ นางทองม้วน กองจอหอ นายกำป็น เจนปรุ
สมาชิก อบต.	นายบุญคง กองจอหอ นายไพบุลย์ มุลมี

2.11. ด้านเศรษฐกิจ

ด้านเศรษฐกิจในหมู่บ้าน ประชากรจะประกอบอาชีพต่างๆ ด้วยกัน จะมีอาชีพเกษตรกร รับจ้าง ค้าขาย รับราชการ ตามฐานะของประชากรในหมู่บ้านส่วนใหญ่จะมีฐานะที่ปานกลาง สามารถเลี้ยงชีพได้มีแบบพอกินพอใช้ และไม่ใช้จ่ายไม่ฟุ่มเฟือย

2.12. วัดและประเพณี

หมู่บ้านมีวัดชื่อวัดศิระละเลิง ซึ่งเป็นสถานที่ไว้ปฏิบัติศาสนกิจ ให้ประชาชนในหมู่บ้านหรือในชุมชนได้ทำบุญกัน หรือเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมต่างๆ ที่สำคัญในศาสนสถานแห่งนี้ ยังมีโรงเรียนสอนหนังสือให้กับเยาวชนในท้องถิ่นและชุมชนข้างเคียงด้วย มีชื่อว่า “โรงเรียนพุทธศาสนวันอาทิตย์และพระปริยัติธรรมวัดศิระละเลิง” โดยมีเจ้าอาวาส และฆราวาส เป็นผู้ให้ความรู้แก่ผู้ที่เข้าร่วมศึกษาประมาณ 200 คน โดยผู้ที่เข้ารับการศึกษไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ในการการสอน คือ เพื่อให้เยาวชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองที่ต้องการหาความรู้เพิ่มเติมหรือผู้ที่ไม่มีทุนในการศึกษาได้รับความรู้กันอย่างทั่วถึง

ส่วนทางด้านประเพณี ถ้ามีประเพณีใดๆ หรือมีเทศกาลพิเศษ ประชากรจะมีการทำบุญตักบาตรที่วัด ถือว่าเป็นประเพณีที่ได้ปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นเวลานานตั้งแต่ยุคก่อนจนถึงยุคปัจจุบัน ยังคงดำรงไว้อยู่

2.13. โรงเรียนและการศึกษา

ในชุมชนจะมีโรงเรียนระดับประถม ชื่อโรงเรียนชุมชนบ้านศิระละเลิง เริ่มจัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2498 ปัจจุบันโรงเรียนมีครูรวมทั้งหมด 14 คน จบการศึกษาปริญญาตรี 13 คนส่วนอีกคนหนึ่งกำลังศึกษาอยู่ที่ราชภัฏ ทางโรงเรียนได้เปิดให้มีการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลจนถึงประถมปีที่ 6 จะมีนักเรียนทั้งหมด 260 คน แยกได้ดังนี้

ชั้นอนุบาล 1	มี 1 ห้อง	มีนักเรียน 16 คน
ชั้นอนุบาล 2	มี 1 ห้อง	มีนักเรียน 30 คน
ชั้นประถมปีที่ 1	มี 1 ห้อง	มีนักเรียน 42 คน
ชั้นประถมปีที่ 2	มี 1 ห้อง	มีนักเรียน 45 คน
ชั้นประถมปีที่ 3	มี 1 ห้อง	มีนักเรียน 41 คน
ชั้นประถมปีที่ 4	มี 1 ห้อง	มีนักเรียน 39 คน
ชั้นประถมปีที่ 5	มี 1 ห้อง	มีนักเรียน 49 คน
ชั้นประถมปีที่ 6	มี 1 ห้อง	มีนักเรียน 33 คน

2.14.ด้านสาธารณสุข

ทุกคนในหมู่บ้านมีสุขภาพที่แข็งแรงและได้รับความรู้จากศูนย์อนามัยสระละเลงทุกครั้ง เมื่อมีโรคระบาดทางศูนย์อนามัยจะมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใหญ่บ้านได้ประกาศให้ชาวบ้านได้ป้องกันไว้ โดยจะมีแนวทางป้องกันให้กับชาวบ้านเพื่อมิให้โรคระบาดเกิดขึ้น

สำหรับเด็กทารกทางศูนย์อนามัยสระละเลง จะมีการหยอดวัคซีนกันโรคต่างๆ ที่อันอาจจะเกิดขึ้นกับเด็ก เช่น ไข้หัดเยอรมัน โรคโปลิโอ ทางศูนย์อนามัยจะแจกวัคซีนให้กับกลุ่ม อ.ส.ม.ที่จัดตั้งขึ้นภายในหมู่บ้าน เมื่อทางกลุ่ม อ.ส.ม. ได้รับแล้ว ทางผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านสระละเลง หมู่ 7 ก็จะประกาศให้เด็กที่มีอายุตามที่กำหนดให้มารับการหยอดวัคซีน โดยจะหยอดวัคซีนให้ปีละ 2 ครั้ง เพื่อให้เด็กมีภูมิคุ้มกันโรค ที่จะเกิดขึ้นภายในอนาคต

ปัจจุบันการรักษาพยาบาลได้รับการช่วยเหลือจากรัฐบาลโดยมีโครงการ 30 บาท รักษาทุกโรค โดยมีสถานอนามัยบ้านใหม่ และ ศูนย์อนามัยสระละเลง ที่เข้าร่วมโครงการนี้ด้วย โครงการนี้เป็นประโยชน์ต่อชาวบ้านโดยที่ชาวบ้านไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมากในการรักษาโรคแต่ละครั้ง และชาวบ้านไม่ต้องเดินทางไปถึงตัวอำเภอ

3. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านสระละเลง หมู่ที่ 7 โดยมีภาพรวม ดังนี้

3.1. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า (หน่วยระบบ A) พบว่า

3.1.1. นโยบายของรัฐบาล การดำเนินนโยบายกองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านขึ้นมาเพื่อที่จะช่วยเหลือชาวบ้านในเรื่องของการพัฒนาอาชีพของตน การสร้างงาน และสร้างรายได้เพิ่มขึ้นให้มากกว่าเดิมเพื่อให้เศรษฐกิจเกิดความเข้มแข็ง จากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้านสระละเลง หมู่ที่ 7 พบว่า ชาวบ้านมีความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลเป็นส่วนมาก เมื่อเงินกองทุนนี้ลงมาถึงหมู่บ้านแล้ว ชาวบ้านสระละเลง หมู่ที่ 7 ได้เข้าใจยิ่งขึ้นถึงการช่วยเหลือของรัฐบาล เพื่อที่จะนำเงินกองทุนนี้มาลงทุน หรือ พัฒนาอาชีพของตนที่ยังขาดแคลนสิ่งของที่ยังไม่มีในการประกอบอาชีพ

3.1.2. เงิน 1 ล้านบาท เป็นเงินที่ทางรัฐบาลได้จัดสรรให้กับทางหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 ล้านบาท เพื่อนำมาจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน เมื่อหมู่บ้านสระละเลง หมู่ที่ 7 ได้รับการโอนเงินเข้าบัญชีเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 เรียบร้อยแล้ว ก็ได้ทำการบริหารจัดการปล่อยเงินกู้ให้กับสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทันที

3.1.3. คณะกรรมการหมู่บ้าน กองทุนหมู่บ้านสระละเลง หมู่ที่ 7 ได้มีการจัดเวทีประชาคมเมื่อ วันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2544 โดยมีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่ส่วนกลาง

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกหมู่บ้านศีรชะละเลิง หมู่ที่ 7 ได้มาร่วมคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โดยมีการเสนอชื่อบุคคล แล้วทำการออกเสียงโดยการยกมือเลือกชื่อบุคคลต่างๆ แล้วได้ลงคะแนนเสียงกัน จนครบจำนวนที่กำหนดไว้ 15 คน และมีการจัดการแบ่งหน้าที่การทำงาน เพื่อให้มีการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.4. เงินผู้กู้ที่ชำระคืน ถือเป็นปัจจัยนำเข้าที่สำคัญที่จะมีผลต่อเนื่องกับผลผลิตในหน่วยระบบการดำเนินการของผู้กู้แต่ละราย (หน่วยระบบ B) พบว่าหมู่บ้านศีรชะละเลิง หมู่ที่ 7 ระยะเวลาการชำระเงินผู้กู้คืน มีหลายลักษณะให้เลือกดังนี้ แบบ 2 เดือน 3 เดือน 6 เดือน และ 12 เดือน แล้วแต่อาชีพของผู้กู้ที่ทำการตกลงกับคณะกรรมการว่าจะชำระแบบใด ตั้งแต่มีการชำระหนี้จนถึงปัจจุบัน การชำระคืนเงินของผู้กู้ที่อยู่ในเกณฑ์พอใช้สามารถดูได้จาก บร.4 ทุกเดือนที่ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลส่ง กองทุนหมู่บ้านศีรชะละเลิง หมู่ที่ 7 จะคิดดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อเดือน ถ้าสมาชิกไม่ส่งตรงตามกำหนด คณะกรรมการจะมีการปรับเป็นรายวันวันละ .50 บาท จนกว่าจะได้รับเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย

3.2. ผลการประเมินกระบวนการ (หน่วยระบบ A)

3.2.1. กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน พบว่าขั้นตอนของการคัดเลือกทางคณะกรรมการจะตรวจสอบจากวัตถุประสงค์ของโครงการ และจะดูจากความเป็นไปได้ในการดำเนินงาน และผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการผู้กู้แต่ละราย การคัดเลือกผู้กู้จะดูจากบุคคลคำประกัน หรือ ทรัพย์สิน และที่สำคัญจะต้องทราบถึงความน่าเชื่อถือในการชำระเงินคืนให้กับกองทุนหมู่บ้านศีรชะละเลิง หมู่ 7 ได้ หลังจากนั้นคณะกรรมการก็ออกเสียงตกลงร่วมกันเมื่อเห็นควรก็จะพิจารณาอนุมัติให้กู้ในครั้งนั้น

3.2.2. กระบวนการทำบัญชีของกองทุน พบว่าการทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านของเหรียญกได้มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนในการทำบัญชีทุกครั้ง ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดี เพราะตัวของเหรียญก (คุณวิศิษฐ์ สวัสดิ์) ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้และความสามารถ ความเข้าใจในการทำบัญชีพอสมควร อีกทั้งได้กระทำอย่างโปร่งใส ชัดเจน จึงสามารถถ่ายทอดในการทำบัญชีให้ผู้วิจัยรู้และเข้าใจในการทำบัญชีกองทุนในแต่ละเดือนได้อย่างชัดเจน

3.2.3. การชำระหนี้ พบว่าสมาชิกกองทุนมีการชำระหนี้เกือบทุกรายอาจส่งช้าบ้างเป็นบางราย แต่ผู้กู้ก็ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการชำระหนี้ และให้ความร่วมมือกันอย่างดี จากผู้ทำวิจัยได้เข้าไปมีส่วนในการรับรู้ของการชำระหนี้บางส่วน ก็เห็นว่าการชำระหนี้ทุกครั้ง

3.3. ผลการประเมินผลผลิต (หน่วยระบบ A) ดังนี้

3.3.1. ผลโดยตรง พบว่ากองทุนหมู่บ้านมีสมาชิกกองทุนทั้งหมด 132 คน และปล่อยกู้จำนวน 69 คน จากผลผลิตจำนวนผู้ได้กู้และยอดสมาชิกกองทุน ถือเป็นผลโดยตรงเพราะว่าจำนวนผู้ได้กู้มาจากการนำผู้ขอกู้มาพิจารณาตลอดจนถึงการคัดเลือกของผู้กู้ จนได้จำนวนผู้กู้ ซึ่งเป็นผลที่ทางกองทุนต้องการที่จะให้เกิดขึ้น ส่วนยอดเงินให้กู้จะมาจากผลผู้กู้ที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกเรียบร้อยแล้ว จะได้ทราบถึงจำนวนยอดเงินที่ได้ให้กู้ไปทั้งหมด จากการประเมินผลโดยตรงนี้เป็นผลลัพธ์ที่กองทุนต้องการให้เกิดขึ้น

3.3.2. ผลกระทบโดยตรง พบว่าผลกระทบโดยตรงจะมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ผลข้อดี คือ ทำให้ผู้กู้สามารถขยายกิจการเพิ่มเติมหรือทำให้กิจการมีความเจริญยิ่งขึ้น และทำให้สมาชิกในหมู่บ้านมีงานทำและมีรายได้เพิ่มเติม ส่วนผลของข้อเสีย คือ จากที่คณะกรรมการปล่อยให้กู้ แต่ผู้ได้ไม่เต็มตามจำนวนที่ขอกู้จึงทำให้ผู้กู้เกิดความไม่พอใจ

3.3.3. ผลกระทบโดยอ้อม พบว่า ผลกระทบโดยอ้อมที่เป็นข้อเสียสมาชิกภายในหมู่บ้านเกิดความไม่พอใจคณะกรรมการ เพราะคิดว่าคณะกรรมการเล่นพรรคเล่นพวก ส่วนมากเครือข่ายของคณะกรรมการ จะได้รับการพิจารณาก่อนเสมอ ผลกระทบโดยอ้อมที่เป็นข้อดีทำให้หมู่บ้านมีการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนความรู้กับหมู่บ้านอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านทำธุรกิจ เช่น 1 ผลิตภัณฑ์ 1 ตำบล หรือหาตลาดเพื่อที่ขยายธุรกิจของตนเอง และทำให้กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพความเข้มแข็งมากขึ้น เพราะผู้กู้เงินไปลงทุนแล้วเกิดรายได้เพิ่มขึ้นก็ทำให้มีความสามารถนำเงินมาชำระคืนได้ ถือว่าทำให้เงินสะสมในกองทุนไม่สูญเปล่า และทำให้สมาชิกมีความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านได้มากขึ้น

3.4. ผลการประเมินการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย (หน่วยระบบ B)

3.4.1. การประเมินบริบทของผู้กู้แต่ละรายของกองทุนหมู่บ้านสี่พระยะเลิง หมู่ที่ 7 มีดังนี้

- 1) ความรู้ความสามารถของแต่ละครอบครัวของผู้กู้ เช่น ครอบครัวของผู้กู้อย่างหนึ่งประกอบอาชีพการทำไร่สวนผสมผู้กู้จะมีความรู้ ประสบการณ์ในการทำไร่สวนผสมมาก่อน ผู้กู้ก็นำเงินที่กู้ขึ้นมาลงทุนเพิ่มเติม อาทิ ซื้อพ่อพันธุ์ปลา แม่พันธุ์ปลามาเลี้ยง เพิ่มเติม
- 2) ทรัพย์สินของผู้กู้ จะเป็นผลทำให้ผู้กู้ประกอบอาชีพได้สะดวกขึ้น เช่น อาชีพรับเหมาก่อสร้าง ถ้าผู้กู้มีทรัพย์สินในรูปของเครื่องจักรก็จะทำให้การรับเหมานั้นง่ายขึ้นตามลำดับ และสามารถรับงานได้เร็วขึ้นตามมาอีก

- 3) หนี้สินของผู้กู้ เป็นอีกปัจจัยหนึ่งจะส่งผลต่อการตัดสินใจที่จะประกอบอาชีพต่างๆ ถ้าผู้กู้มีหนี้สินจากกาู้เงินจากแหล่งสถาบันการเงินต่างๆ ในปริมาณที่มากเท่าไร ก็จะทำให้เงินทุนในการประกอบอาชีพมากเท่านั้น และที่จะส่งผลตามมาก็คือ ภาระในการส่งคืนเงินกู้พร้อมกับดอกเบี้ย
- 4) อาชีพหลักของผู้กู้ ก็ต้องขึ้นอยู่กับอาชีพของผู้กู้ หมู่บ้านศีรษะละเลิง หมู่ที่ 7 มีอาชีพรับราชการ ค้าขาย เกษตรกร งานบริการ อาชีพหลักนี้ก็จะมีความจำเป็นถ้าผู้กู้จะนำเงินที่กู้ได้มาเพิ่มทุนในการประกอบอาชีพเดิม จะทำให้มีทุนเพิ่มขึ้นพร้อมกับขยายกิจการให้มีการเจริญเติบโตต่อไป
- 5) รายได้ของครอบครัว เป็นปัจจัยหลักของทุกครอบครัวในการดำเนินกิจการ ด้วยเหตุที่ว่าหากมีรายได้จากอาชีพอะไรที่จะทำให้มีรายได้มากที่สุด ก็สมควรที่จะประกอบอาชีพนั้น และที่สำคัญต้องดูด้วยว่าเป็นอาชีพที่ตนเองมีความรู้หรือทักษะ และความสามารถที่จะทำได้หรือไม่
- 6) จากประสบการณ์ในการดำเนินกิจการของผู้กู้ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการนำเงินไปลงทุนที่ผู้กู้ทำมาก่อนแล้ว เป็นการลงทุนเพิ่มเติมแล้วให้กิจการขยายตัวขึ้นกว่าเดิม และส่งผลทำให้เกิดรายได้เพิ่มเติมจากเดิม จุดค้อยของการนำเงินกองทุนไปใช้ไม่เกิดประโยชน์ คือ ผู้กู้ส่วนใหญ่ นำเงินไปใช้ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ขอกู้มา

3.4.2. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของระบบการดำเนินการของผู้กู้แต่ละราย พบว่า

จำนวนเงินกู้ที่ได้จากกองทุนหมู่บ้านศีรษะละเลิง หมู่ที่ 7 มีผู้กู้ทั้งหมด 69 คน ได้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่แท้จริงบางส่วน และผู้กู้บางส่วนที่ได้เงินไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ จากการประเมินแล้วผู้กู้ที่นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ส่วนมากจะนำไปใช้ในการหาซื้อวัตถุดิบหรืออุปกรณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของตนซึ่งนำมาพัฒนางานมากกว่าการลงทุน ซึ่งมีส่วนทำให้ธุรกิจของตนนั้นดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพที่ดีขึ้นเรื่อยๆ รวมถึงกำลังการทำงานถ้าเป็นกิจการที่ต้องจ้างแรงงานเพื่อเร่งให้การดำเนินงานนั้นเป็นไปอย่างรวดเร็ว ก็ส่งผลทำให้สมาชิกภายในท้องถิ่นหรือชุมชนมีงานทำ ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นตามมาด้วย

3.4.3. ผลการประเมินกระบวนการของระบบการดำเนินการของผู้กู้แต่ละราย

การทำการกิจการอย่างถูกวิธีของผู้กู้แต่ละรายนั้น จะมีทั้งจุดเด่นและจุดค้อยในการประเมินคือ จุดเด่นคือ ผู้กู้ที่ได้รับเงินกองทุนแล้วในแต่ละรายนั้นก็มีส่วนที่นำเงินที่ขอกู้ไปทำตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้จริง ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพ เกษตรกร รับเหมา ค้าขาย ตามลำดับที่นำเงินมาใช้จริงโดยสมาชิกผู้ได้นำเงินไปใช้ในการวัตถุดิบหรืออุปกรณ์หรือซื้อสินค้าเข้ามา

ขายในร้าน จุดด้อย คือ สมาชิกผู้กู้ไม่มีการทำบัญชีรายรับ รายจ่าย ในกิจการของตนเองเพราะมีความคิดว่าไม่มีความสำคัญ แต่ถ้าผู้กู้ได้จัดทำบัญชีรายรับ รายจ่าย ในกิจการของตนก็จะได้รู้ว่าการใช้จ่ายในกิจการอะไรที่ควรลดน้อยลง และของอะไรที่ควรที่จะเพิ่มมากขึ้น

กล่าวโดยสรุป จะเห็นได้ว่า สมาชิกส่วนใหญ่ได้นำเงินไปลงทุนเพื่อซื้อวัสดุ – อุปกรณ์ มาเพื่อประกอบอาชีพ สมาชิกมีกระบวนการการดำเนินการตามคำขอกู้อย่างมีประสิทธิภาพ บางคนก็มีประสบการณ์มากขึ้นกว่าเดิม มีความเข้าใจในเรื่องการพึ่งตนเอง มาใช้ในการประกอบอาชีพของผู้กู้เอง และมีบางส่วนที่นำเงินกู้มาใช้ผิดวัตถุประสงค์ กล่าวคือ นำเงินไปชำระหนี้ให้แก่นายทุน หรือกู้เงินเพื่อนำมาใช้จ่ายภายในครอบครัว ซึ่งที่กล่าวมาส่งผลทำให้ไม่เกิดรายได้ที่เพิ่มขึ้น

3.4.4. ผลการประเมินผลผลิตในการดำเนินการของผู้กู้แต่ละราย

ผู้วิจัยจะประเมินผลผลิตในการดำเนินการของผู้กู้แต่ละรายได้ดังนี้

- 1) ผลโดยตรง ผู้กู้สามารถบริหารงานในธุรกิจของตนเพิ่มมากขึ้น ธุรกิจมีการขยายตัวทำให้เกิดรายได้หมุนเวียนในครอบครัวและภายในชุมชน
- 2) ผลกระทบโดยอ้อมผลกระทบโดยตรง ผู้กู้ไม่ได้ขยายกิจการเพิ่มขึ้นเพียงแต่หาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการทำงานเพื่อเพิ่มความสะดวกในการทำงาน และผู้กู้มีความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้เพียงระยะเวลาหนึ่ง สาเหตุมาจากเงินที่ขอกู้มีจำนวนเงินน้อยไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพ

4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

4.1. การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านสี่ระยะละเลิง หมู่ที่ 7

4.1.1. การเกิดกองทุนพบว่า

- 1) มีกองทุนก่อนที่จะเกิดกองทุนหมู่บ้านละ 1 ด้านบาท เช่น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มเกษตรยั่งยืน กลุ่มน้ำพริก กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์ กลุ่มเลี้ยงหมูป่า และกลุ่มเงินแสน
- 2) มีความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนจากสื่อต่างๆ และผู้ใหญ่บ้าน
- 3) มีกองทุนหมู่บ้านสามารถพัฒนาอาชีพและรายได้ให้กับชาวบ้าน
- 4) มีสมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือสมัครเป็นสมาชิกเป็นอย่างดี

4.1.2. ระบบการกองทุน พบว่า

- 1) มีคณะกรรมการบริหารกองทุนและคัดเลือกคณะกรรมการตามระเบียบกองทุน มีคณะกรรมการทั้งหมด 14 คน

- 2) มีระเบียบการบริหารกองทุน ระเบียบการกู้ และการคิดดอกเบี้ยตามระเบียบ คือ ร้อยละ 1 บาท /เดือน การปรับร้อยละ 0.50 บาท
- 3) มีการรับเงินฝาก และระดมทุนเงินฝาก
- 4) มีการนำดอกเบี้ยและผลกำไรมาจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุนให้กับหมู่บ้าน อย่างยุติธรรม

4.1.3. การเรียนรู้เพื่อพึ่งตนเอง พบว่า

- 1) สมาชิกกองทุนมีความรู้ความเข้าใจในด้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยนำหลักการนี้มาปรับใช้ในการประกอบอาชีพตนเอง
- 2) มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการดำเนินการของผู้กู้ ในโครงการ 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ เช่น กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์ กลุ่มน้ำพริก
- 3) ในหมู่บ้านสระละเลิง หมู่ที่ 7 มีการเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเองตามอาชีพที่ตนเองถนัด จะหาเทคนิควิธีการใหม่ๆ เข้ามาใช้ในการประกอบอาชีพ

4.1.4. การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ พบว่า

- 1) ความเข้าใจของสมาชิกกองทุนเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนว่าจะต้องรักษาเงินกองทุนด้วยตนเอง ถ้าผู้กู้ไม่ชำระคืนจะต้องดำเนินการจัดการกันเองให้ได้
- 2) ชาวบ้านแต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพโดยใช้หลักในการพึ่งพาตนเอง คือ การนำความรู้และความสามารถปรับปรุงใช้เป็นเทคนิคของตนเองในการประกอบอาชีพหลัก
- 3) หมู่บ้านสระละเลิง หมู่ที่ 7 หัวหน้าครอบครัวมีอาชีพหลักที่มั่นคงทุกครัวเรือน
- 4) ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพเสริม เพื่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น

4.1.5. การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง พบว่า

หมู่บ้านสระละเลิง หมู่ 7 ในหมู่บ้านมีจำนวนครัวเรือน 125 หลังคาเรือน สภาพหมู่บ้านมีถนนคอนกรีตทั่วทั้งหมู่บ้านและมีสาธารณูปโภคครบทุกอย่าง คือ ประชากรในหมู่บ้านมีน้ำ ไฟฟ้าใช้ทุกหลังคาเรือน และมีไฟฟ้าติดตั้งเพื่อเพิ่มความสว่างในหมู่บ้านยามวิกาล

การกู้เงินกองทุนหมู่บ้านปัจจุบันนี้สภาพของกองทุนหมู่บ้านสระละเลิง หมู่ที่ 7 มีการปล่อยกู้ 69 ราย เป็นเงิน 1,215,000 บาท โดยปล่อยกู้ตามกลุ่มอาชีพดังนี้

- | | |
|--------------------|-----------------------------------|
| 1. การเกษตร | จำนวน 15 ราย |
| 2. ค้าขาย | จำนวน 38 ราย |
| 3. การบริการ | จำนวน 8 ราย |
| 4. รับเหมาก่อสร้าง | จำนวน 7 ราย |
| 5. อื่นๆ | จำนวน 1 ราย (รับส่งพัสดุไปรษณีย์) |

ในการปล่อยกู้ตั้งแต่เริ่มโครงการจนถึงปัจจุบันนี้ สมาชิกผู้กู้ได้มีการส่งชำระคืนประมาณ 85 % ของจำนวนผู้กู้ในแต่ละเดือน

4.2. ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์

4.2.1. ปัจจัยด้านบวก

กองทุนหมู่บ้านศรีษะละเลิง หมู่ 7 มีเงินทุนหมุนเวียนที่มีดอกเบี้ยต่ำกว่าสถาบันการเงินอื่นๆ ที่มีดอกเบี้ยสูง เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพ และ นำเงินมาลงทุนในกิจการของตนเอง

4.2.2. ปัจจัยด้านลบ

ผู้กู้บางส่วนนำเงินไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ อีกทั้งผู้กู้ยังขาดการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย เพื่อดูผลกำไรของกิจการตนเอง ทำให้ไม่สามารถประเมินผลได้ว่าการกู้เงินมานั้นส่งผลกำไรหรือขาดทุนอย่างไรต่อธุรกิจของตนเอง เมื่อถึงเวลาการชำระเงินจึงไม่สามารถชำระเงินได้ตามเวลาที่กำหนด ทำให้การดำเนินงานของคณะกรรมการล่าช้า และมีผลต่อการพิจารณาอนุมัติให้ผู้กู้รายต่อไปด้วย

4.3. การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

มีหน่วยงานต่างๆ ของรัฐเข้ามาช่วยให้ความรู้ เช่น ได้มีพัฒนาการคอยช่วยเหลือในด้านต่างๆ และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพ การจัดทำบัญชีกองทุน ช่วยหาตลาดในการรองรับผลผลิตทางการเกษตร

4.4. ความเข้มแข็งของชุมชน

4.4.1. ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด พบว่ากองทุนหมู่บ้านบ้านคลองตองช่วยให้เศรษฐกิจของประเทศดี จากการเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน (ปร.2) หมู่บ้านมีความเข้มแข็ง มีความสามัคคีในท้องถิ่น และมีความซื่อสัตย์ต่อกัน มีการยกย่องการทำดีของคนในท้องถิ่น ในหมู่บ้านศรีษะละเลิง หมู่ที่ 7 มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้มาก มีการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์ กลุ่มเลี้ยงหมูป่า กลุ่มน้ำพริก กลุ่มเกษตรยั่งยืน มีการช่วยเหลือพึ่งพาตนเอง ทำให้ชาวบ้านมีงานทำมีรายได้ การที่ชาวบ้านมีงานทำก่อให้เกิดความเข้มแข็งของหมู่บ้าน ช่วยลดปัญหาของสังคม ช่วยลดปัญหาต่างๆ ได้ดี เป็นตัวชี้ให้เห็นว่ากองทุนหมู่บ้านสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้าน

4.4.2. ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนของประชาชนในท้องถิ่น ชาวบ้านในหมู่บ้านศิระละเลิง หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จากทัศนของสมาชิกในหมู่บ้านทุกคนมีความคิดเห็นว่า มีความสามัคคี มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความรักใคร่ปรองดองซึ่งกันและกัน ตลอดจนมีผู้นำที่มีคุณธรรม มีการวางโครงการต่างๆเพื่อที่จะพัฒนาชุมชนให้ดีขึ้นเรื่อยๆ



บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

เนื้อหาของบทที่ 5 เป็นการสรุปอภิปรายผลและนำเสนอข้อเสนอแนะด้านต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้สรุปการติดตามและประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านสิริชะเลียง หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2544 จนถึงเดือนกันยายน 2545 รวมระยะเวลา 10 เดือน ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. สรุป

นโยบายและหลักการ

จากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ และได้รับการอนุมัติให้ตั้งกองทุนรับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้ว หรือชุมชนที่ยังไม่ได้รับการอนุมัติก็ตาม แต่การพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีและทำให้เกิดมีประสิทธิภาพและพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ในการประเมินผลโดยภาพรวมของกองทุนหมู่บ้านสิริชะเลียง หมู่ที่ 7 จากการติดตามและประเมินโครงการในระยะเวลาเดือนธันวาคม 2544 – สิงหาคม 2545 พบว่า กระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านสิริชะเลียงบรรลุเป้าหมายเป็นที่น่าพอใจ ชาวบ้านสามารถบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้มีความยั่งยืน โดยที่เงิน 1 ล้านบาทอยู่ ตามคำที่ว่า เงินทุนหมุนเวียนคู่แล้วคืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ผู้อื่นได้คู่ต่อไป ที่สำคัญมีผู้นำของชุมชนมีศักยภาพในการบริหารงาน มีการรวมกลุ่มคณะกรรมการและสมาชิกที่เข้มแข็ง ส่งผลให้กองทุนหมู่บ้านเข้มแข็งต่อไปด้วย เพราะว่าสมาชิกกองทุนหมู่บ้านบ้านสิริชะเลียง หมู่ที่ 7 มีกองทุนหมุนเวียน มีงานทำ มีรายได้เพิ่ม สมาชิกมีการพึ่งพาตนเอง สามารถแก้ปัญหาของตนเองได้ มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง ตลอดจนมีการบริหารจัดการกันเองเพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

การดำเนินงาน ผู้วิจัยได้ยึดตามรูปแบบระบบ “ชีพวิถีโมเดล” กรอบแนวคิดทางทฤษฎีนี้ ได้นำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านสิริชะเลียง หมู่ที่ 7 ได้แก่ C คือ บริบท I คือ ปัจจัยนำเข้า P คือ กระบวนการ P คือ ผลผลิต ในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการประเมินโครงการ ซึ่งจะทำให้การประเมินจาก 3 ระบบด้วยกันคือ ระบบบริบทชุมชน(C)

ระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ (A) และระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย (B)

นอกจากนี้ได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมิน การตัดสินใจเพื่อการวางแผน เพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ เพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ และเพื่อทบทวนโครงการ ซึ่งเป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการบริหารจัดการกองทุนต่อไป หรือปรับขยายโครงการที่นำไปใช้ในโอกาสต่อไป

ผลการประเมินการดำเนินการของหมู่บ้านศีรชะละเลิง หมู่ที่ 7 สรุปได้ดังนี้

สรุปบริบทชุมชน (หน่วยระบบ C) บริบทของหมู่บ้านศีรชะละเลิง หมู่ที่ 7 โดยมองภาพรวมหมู่บ้านแล้วทั้งทางด้านเศรษฐกิจและความเป็นอยู่อาศัยที่ดี ชาวบ้านในหมู่บ้านส่วนมากจะประกอบอาชีพ คือ การทำเกษตร รับจ้างทั่วไป ค้าขาย และรับราชการ ส่วนการเกษตรนั้นส่วนใหญ่จะมีที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองเป็นส่วนมาก และชาวบ้านหมู่บ้านศีรชะละเลิง หมู่ที่ 7 อยู่กันแบบระบบเครือญาติ มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีกันดี และมีผู้นำมีคุณธรรม ยุติธรรม

หมู่บ้านศีรชะละเลิง หมู่ที่ 7 มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการดำรงชีวิตที่ดีพอสมควร หัวหน้าในครอบครัวมีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ และมีอาชีพเสริม ก่อให้เกิดมีรายได้ และที่สำคัญคณะกรรมการหมู่บ้านศีรชะละเลิง หมู่ที่ 7 สามารถจัดการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากคณะกรรมการมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทัศนคติในเชิงบวกในการบริหารจัดการกองทุนทำให้ชาวบ้านมีทัศนคติที่ดีตาม

สรุประบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ (A)

จากการปฏิบัติงานในช่วงระยะเวลา 8 เดือน ตั้งแต่ เดือนธันวาคม 2544 จนถึงเดือนสิงหาคม 2545 จากการดำเนินงาน กองทุนหมู่บ้านศีรชะละเลิง หมู่ที่ 7 จัดตั้งเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2544 ได้รับโอนเงินกองทุน 1 ล้าน เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2544 มีคณะกรรมการกองทุน 14 คน มีสมาชิกกองทุน 132 คน สมาชิกผู้กู้ 69 คน กู้ไปจำนวนเงินรวมทั้งหมด 1,215,000 บาท โดยปล่อยกู้มีกลุ่มอาชีพต่างๆ ประกอบด้วย กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม 15 คน กลุ่มอาชีพค้าขาย 38 คน กลุ่มอาชีพบริการ 8 คน รับเหมา 7 คน อื่นๆ (รับส่งพัสดุไปรษณีย์) 1 คน

ผลจากการดำเนินงานในรอบ 8 เดือนที่ผ่านมา พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านศีรชะละเลิง หมู่ที่ 7 มีการบริหารจัดการกองทุนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความยุติธรรมต่อสมาชิกทุกคน คณะกรรมการมีความเข้าใจในนโยบายของรัฐบาลเป็นอย่างดี และพร้อมที่ปฏิบัติงานกองทุนหมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลให้เกิดการมีประสิทธิผลตามมา จากการปล่อยกู้มา

แล้วทั้งหมด 4 ครั้ง มีการชำระเงินคืนเกือบทุกราย อาจมีการส่งล่าช้าบ้างจากการประเมินโครงการของกองทุนหมู่บ้านสระละเลง หมู่ที่ 7 มีความสามารถในการบริหารจัดการได้ด้วยตนเอง

สรุปผู้กู้แต่ละราย (ระบบ B)

จากการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละรายในรอบ 9 เดือน ที่ผ่านมา จากการกู้ของผู้กู้แต่ละกลุ่มอาชีพส่วนใหญ่จะขอกู้เงินโดยเฉลี่ยรายละประมาณ 10,000 – 20,000 บาท แต่ก็ขึ้นอยู่กับความสะดวกสบายของคณะกรรมการว่าเห็นสมควรหรือไม่ การขอกู้ส่วนใหญ่จะนำเงินไปใช้ในการพัฒนาอาชีพกันมาก เช่น ซื้อของเข้าร้านเพิ่มเติม หรือหาซื้อวัสดุ-อุปกรณ์ เพิ่มเติมที่ใช้ดำเนินการของผู้กู้แต่ละรายยังไม่มีในร้านค้า ทำให้สมาชิกส่วนใหญ่ที่มีรายได้เพิ่มขึ้น

2. อภิปรายผล

การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านสระละเลง หมู่ที่ 7 บรรลุทั้ง 5 ข้อ ได้แก่

การเกิดกองทุน

กองทุนหมู่บ้านสระละเลง หมู่ที่ 7 มีจิตสำนึกร่วมกันเป็นเจ้าของกองทุน คือให้ความร่วมมือซึ่งกัน เกิดจากความร่วมมือของคนในหมู่บ้าน ตั้งแต่เริ่มจากการจัดเวทีประชาคม เพื่อเลือกคณะกรรมการกองทุน การทำระเบียบข้อบังคับ การเป็นสมาชิกกองทุน และการปล่อยเงินกู้

การเกิดกองทุนเกิดจากความร่วมมือกันซึ่งก่อให้เกิดความสำเร็จในหมู่บ้านของตนเอง ที่ได้ร่วมแรงร่วมใจกัน ทำให้เกิดศักยภาพในการบริหารจัดการกองทุนที่มีระบบ

การมีระบบบริหารกองทุน

ชาวบ้านสระละเลง หมู่ที่ 7 มีส่วนร่วมในการกำหนดกติกาด้วยภูมิปัญญาของตนเองรวมทั้งเคารพในกติกาที่กำหนดร่วมกัน และกองทุนหมู่บ้านสระละเลง หมู่ที่ 7 ได้แบ่งให้คณะกรรมการมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน จะประสบความสำเร็จได้จะต้องมีคณะกรรมการกองทุนที่เป็นคนดี มีความรู้ ประสิทธิภาพ และมีความเสียสละส่วนร่วมตลอดจนคณะกรรมการทุกท่านสามารถจัดทำโครงสร้างขององค์กรได้อย่างชัดเจน

การเรียนรู้การเพื่อการพึ่งพาตนเอง

ชาวบ้านสระละเลง หมู่ที่ 7 แลกเปลี่ยนความรู้ได้เป็นอย่างดีในการประกอบอาชีพในกลุ่มเดียวกัน สามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเอง มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และหาเทคนิควิธีการใหม่ๆ มาใช้และปรับปรุงเพื่อการพัฒนาให้ดีขึ้น และสามารถสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมทั้งการเรียนรู้ร่วมกัน ร่วมคิดด้วยกัน รวมทั้งร่วมกันทำ สามารถตรวจสอบร่วมกัน และได้รับประโยชน์อย่างเป็นธรรม

การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม

หมู่บ้านศีระละเลิง หมู่ที่ 7 พบว่ามีการประกอบอาชีพเสริม เช่น เปิดร้านขายของชำหรือเปิดร้านอาหาร ซึ่งมีกระบวนการคิดเพื่อหารายได้เพิ่มเติมให้กับครอบครัวของตนเอง ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจภายในครอบครัวในระดับหนึ่ง และมีการจัดการอย่างเป็นระบบ โดยยึดหลักการพึ่งพาตนเอง

การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

หมู่บ้านศีระละเลิง หมู่ที่ 7 มีความสามัคคี มีความเอื้ออาทรเกื้อกูลต่อกัน และช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ตลอดจนมีการประสานความร่วมมือทั้งในด้านการเรียนรู้และทำความเข้าใจจนถึงการร่วมทำกิจกรรมด้วยกัน ในลักษณะเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

ปัจจัยด้านบวก

- 1) ทำให้ชาวบ้านหมู่บ้านศีระละเลิง หมู่ที่ 7 มีการพัฒนาอาชีพเพิ่มมากขึ้น เพราะมีกองทุนเงิน 1 ล้าน เข้ามาช่วยเหลือเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียน เพื่อกู้เงินกองทุนนำไปประกอบอาชีพ เพื่อพัฒนาอาชีพหลักของตนเอง
- 2) ชาวบ้านหมู่บ้านศีระละเลิง หมู่ที่ 7 มีรายได้เพิ่มมากขึ้น เพราะนำเงินกู้ที่ได้ นำไปลงทุนในการประกอบอาชีพ หรือนำไปลงทุนเพื่อทำอาชีพเสริมให้กับครอบครัว เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว
- 3) เงินกองทุนหมู่บ้านเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนที่มีการคิดอัตราดอกเบี้ยต่ำที่สุด ในการกู้เงิน
- 4) หมู่บ้านศีระละเลิง หมู่ที่ 7 มีการพัฒนาขึ้นอีกในระดับหนึ่ง เพราะชาวบ้านมีอาชีพหลักในการประกอบอาชีพ ทำให้เกิดมีรายได้ สามารถทำให้หมู่บ้านมีความเข้มแข็ง มีศักยภาพเพิ่มขึ้น
- 5) ทำให้หมู่บ้านมีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการกองทุน ชาวบ้านให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และแลกเปลี่ยนความรู้ในการประกอบอาชีพอีกด้วย

ปัจจัยด้านลบ

- 1) สมาชิกผู้ส่วนหนึ่งเป็นลูกหนี้ธนาคารเพื่อการเกษตร และนายทุนนอกระบบ เมื่อได้รับจัดสรรเงินแล้วก็นำเงินที่กู้ได้นั้นส่วนหนึ่งที่จะต้องนำไปชำระหนี้ จึงทำให้ไม่มีทุนเหลือพอที่จะนำมาพัฒนาในการประกอบอาชีพ
- 2) สมาชิกผู้นำเงินจากการกู้เงินกองทุนนั้นไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้แจ้งไว้ในสัญญา นัก ส่วนใหญ่จะนำไปใช้อย่างอื่น

- 3) ชาวบ้านไม่มีการจัดทำบัญชีรายรับและค่าใช้จ่าย เนื่องจาก เงินที่นำมาลงทุนนั้นซึ่งอาจจะได้มาจากหลายด้าน อาทิ เงินกู้กองทุน เงินทุนเดิม เงินกู้ยืมนอกระบบ ที่จะนำเงินนั้นมาทำการลงทุนในกิจการของตนเอง เช่น ซื้อวัสดุคิบและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับกิจการ โดยจะคิดค่าใช้จ่ายนั้นรวมกันทั้งหมด ไม่ได้แยกว่านำเงินทุนจากไหนมาใช้จ่ายอะไรไปบ้าง จึงมีปัญหาเกี่ยวกับการคิดกำไรของกิจการ ที่ไม่ได้มีการวางแผนในการใช้เงินที่ลงทุนแล้วมาลงบัญชีไว้แต่แรก จึงไม่สามารถที่จะทราบได้ว่าตอนนี้ กิจการของตนนั้นจะผลกำไรหรือขาดทุน จากการลงทุนทั้งสิ้น

การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

จากการปฏิบัติงานภาคสนามผู้วิจัยได้ศึกษาในการสร้างเครือข่ายองค์กรย่อยภายในหมู่บ้าน ศิริชะละเลิง หมู่ที่ 7 จะมีอยู่ 5 องค์กรที่ได้จัดตั้งขึ้นภายในหมู่บ้าน ได้แก่ กลุ่มเกษตรยั่งยืน กลุ่มน้ำพริก กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์ กลุ่มเลี้ยงหมูป่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อเสริมประสิทธิภาพและความแข็งแกร่งในการดำเนินโครงการ

ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย

เมื่อเงินทุน 1 ล้านบาท เข้ามาการบริหารจัดการกองทุน มีส่วนช่วยสร้างความเข้มแข็งของชุมชนทางด้านเศรษฐกิจในระดับหนึ่ง กล่าวคือ สมาชิกผู้กู้จำนวน 69 คน จากสมาชิก 132 คน มีเงินทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพของตนเอง โดยไม่ต้องไปพึ่งเงินกู้นอกระบบ ทำให้กองทุนหมู่บ้านมีความเข้มแข็งมากขึ้น

ผลโดยตรงและผลกระทบต่างๆ คือ

ผลโดยตรง

เมื่อการดำเนินงานกองทุนผ่านไปได้สักระยะเวลาหนึ่ง เมื่อถึงเวลาครบกำหนดส่งคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย จากเงินกู้ที่สมาชิกไปประกอบอาชีพ ทำให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น สามารถนำส่งคืนเงินต้นได้ตามกำหนดทำให้กองทุนมีผลประโยชน์ตอบแทนกลับมาเพื่อนำไปพัฒนากองทุนให้ดีขึ้น

ผลกระทบโดยตรง

สมาชิกผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านศิริชะละเลิง หมู่ที่ 7 ได้นำเงินไปลงทุนดำเนินกิจการทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เมื่อมีรายได้เพิ่มผู้กู้สามารถนำเงินที่ได้นั้นนำมาชำระหนี้กองทุนและนำเงินไปชำระหนี้ที่นอกระบบได้ ถือเป็นการสร้างศักยภาพในการประกอบอาชีพและสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็งมากขึ้นกว่าเดิม

ผลกระทบโดยอ้อม

การดำเนินชีวิตของชาวบ้านในชุมชนบ้านสิริชะละเลิง หมู่ที่ 7 ได้มีการเปลี่ยนแปลง มีการประกอบอาชีพเพิ่มมากขึ้น ทำให้ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ตลอดจนมีการพัฒนาให้หมู่บ้านมีความเจริญยิ่งขึ้นต่อไป

3. ข้อเสนอแนะ

จากการประเมิน โครงการครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

3.1. ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านสิริชะละเลิง

ทางคณะกรรมการควรมีระเบียบในการติดตามในการนำเงินที่กู้ได้นั้นไปใช้ผิดกับวัตถุประสงค์ และควรมีการลดคุณสมบัติของผู้กู้ ให้มีข้อลดหย่อนผ่อนปรนบ้าง อาทิเช่น สมาชิกบางคนไม่มีคนค้ำประกัน ควรจะพิจารณาตามความเชื่อถือนของคณะกรรมการ เพื่อให้เงินกู้กองทุนจะได้กระจายไปสู่คนที่ยังไม่มีสิทธิที่กู้

3.2. ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านสิริชะละเลิง หมู่ที่ 7

ทางคณะกรรมการกองทุนส่วนใหญ่ยังไม่มีมีการกระจายการทำงานให้ครบทุกท่าน โดยให้คนใดคนหนึ่งรับผิดชอบคนเดียว เช่น การทำบัญชี และเรื่องการทำบัญชีกองทุน และที่สำคัญคณะกรรมการบางท่านยังไม่เข้าใจ ควรมีการอบรมให้กับคณะกรรมการทุกท่านเพื่อที่จะได้ช่วยเหลือกัน และในการปฏิบัติงานภายในกองทุนควรจัดเก็บเอกสารให้เป็นระบบเพื่อจะได้สะดวกในการค้นหาเอกสารต่างๆ จะได้เป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการกองทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3. ข้อเสนอแนะการนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านสิริชะละเลิง หมู่ที่ 7

เนื่องจากสมาชิกบางคนนำเงินไปลงทุนที่ไม่เหมาะสมเท่าที่ควร และกลุ่มอาชีพบางคนต้องการความรู้เพิ่มเติม เพื่อนำมาประกอบอาชีพ ควรมีการฝึกอบรม ฝึกทำจริง ไปดูงาน หรือเชิญวิทยากรมาแนะนำ เพื่อสมาชิกจะได้มีความรู้ ความสามารถในการประกอบอาชีพ และจากสภาพความเป็นจริงการบริหารจัดการกองทุน มีระยะเวลาในการคืนเงินกู้ไม่เหมาะสมกับกลุ่มอาชีพประเภททำไร่ ทำนา เพราะว่าอาชีพประเภทนี้จะต้องใช้ระยะเวลานานกว่าที่ผลผลิต หรือรายได้ที่จะนำเงินไปชำระให้กับกองทุน ควรกำหนดระยะในการคืนเงินกู้ให้สั้นกว่านี้ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้กู้รายอื่นๆ ที่ต้องการจะกู้ไปพัฒนาอาชีพของตนเอง

3.4. ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัยต่อไป

หลังจากสิ้นสุดโครงการของบัณฑิตอาสาสมัครกองทุนหมู่บ้านตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเสร็จแล้ว ควรมีการประเมินผลเป็นระยะ

อย่างต่อเนื่อง อาจจะทำให้การประเมินโดยตัวชาวบ้านเอง หรือ องค์การบริหารส่วนตำบลที่รับผิดชอบในตำบลนั้นๆ หรือนักวิจัยนอกชุมชน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี ถ้าอยากได้ภาพที่กว้างกว่านี้ควรจะมีการศึกษาในระดับเชิงเปรียบเทียบ และควรลองการวิจัยที่ไม่ใช้กรอบแนวคิดของ “ซีพีพีโมเดล” (CIPP Model) น่าจะลองเปลี่ยนมาใช้แนวคิดวิธีอื่นบ้าง และควรจัดการประชุมเชิงสัมมนา เพื่อให้ผู้วิจัยกลับไปประเมินในชุมชน เพื่อรับฟังความคิดเห็นและนำเสนอว่าสามารถนำไปใช้อะไรได้บ้าง

3.5. แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน เมื่อได้รับการสนับสนุนเป็นวงเงิน 1 ล้านบาท ควรมีการดำเนินการเพิ่มในด้านต่างๆ ดังนี้

- วิธีการในการบริหารกองทุนหมู่บ้านให้มีการกระจายผลประโยชน์ได้อย่างทั่วถึง
- วิธีการในการบริหารเงินกองทุนให้มีการหมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง
- วิธีการในการควบคุมและติดตามการใช้เงินกู้
- วิธีการป้องกันความเสี่ยงภัยในการให้กู้
- วิธีการแก้ไขปัญหาในกรณีที่สมาชิกได้รับเงินกู้ไปแล้ว แต่ไม่ส่งทั้งเงินต้น และดอกเบี้ย ตามสัญญา
- แนวทางในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน ในด้านการจัดสวัสดิการ ให้แก่ ประชาชน เป็นไปอย่างยุติธรรม

บรรณานุกรม

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ , สำนักงาน. คู่มือสำหรับประชาชน
เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. 2544

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ , สำนักงาน. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และ แก้ไข
เพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2544 , ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และ ชุมชนเมือง
แห่งชาติ ว่าด้วย การจัดและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ : สหพัฒนการพิมพ์. 2544

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ 7. ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง หมู่ที่ 7. นครราชสีมา. 2544

ราชภัฏ , สถาบัน. คู่มือนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมิน
โครงการ. กรุงเทพฯ. 2544

ราชภัฏ , สถาบัน. ชุมชนวิทยาการวิจัยชุมชน. กรุงเทพฯ : เอส.อาร์.พรินติ้ง แมสโปรดักส์. 2545

ราชภัฏ , สถาบัน. ชุมชนวิทยาการประเมินเพื่อการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ทศน์ทองการพิมพ์. 2545